

Nr 60

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevil- ningarna för budgetåret 1960/61, m. m., jämte i äm- net väckta motioner.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avger bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevilningarnas belopp för budgetåret 1960/61 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande års riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1960 (Bilaga 1 till statsverkspropositionen 1960: Inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1960/61 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1959 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 22 april 1960 dagtecknad proposition nr 150 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1960/61, m. m. har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen att besluta

dels att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1960/61 med 100 procent av grundbeloppet;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i propositionen förordats, med verkan från och med den 1 juli 1960, meddela föreskrifter om *dels* 35 procents vinstavdrag vid s. k. V 5-spel, *dels* 20 procents vinstavdrag vid vinnare- och platsspel.

Propositionen nr 150 har i här berörda delar hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen nr 150 väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 679 av herr *Lundström m. fl.* och II: 840 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts »att riksdagen måtte i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 150 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den statliga budgetpolitiken upplägges med sikte på att

enligt angivna riktlinjer skapa förutsättningar för reformer inom beskattningen, som till gagn för alla folkgrupper uppmuntrar den enskilde till produktiva insatser, utbildning och sparande samt främjar en gynnsam utveckling av näringslivet och stärker vårt lands konkurrensförmåga inför de kommande stormarknaderna»;

2) de likalydande motionerna I: 685 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 846 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 150 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att åt kommande utredning för allsidig översyn av skattesystemet må uppdragas att framlägga förslag avseende sänkning av det totala skattetrycket i enlighet med vad i motiveringen anförts»;

3) de likalydande motionerna I: 686 av herr *Ewerlöf m. fl.* och II: 843 av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte under uttalande av att en statsfinansiell politik bort och bör föras som ger grund för omsättningsskattens avskaffande från den 1 januari 1961, för skattefritt sparande enligt därom framställda förslag från den 1 januari 1961 och för en reform och sänkning av den direkta beskattningen från den 1 januari 1962 enligt därom framställda särskilda förslag, besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1960/61 med 100 procent av grundbeloppet; ävensom

4) de likalydande motionerna I: 687 av herrar *Ebbe Ohlsson* och *Akesson* samt II: 848 av herr *Lothigius m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 150 om vinstavdrag vid totalisatorspel,

dels besluta att från och med den 1 juli 1960 vinstavdraget vid V 5-spel i samband med galopptävlingar skall uppgå till 30 procent samt

att vinstavdraget vid kombinerad vadhållning från samma dag skall sänkas till 25 procent

dels hemställa hos Kungl. Maj:t att bidragen till trav- och galopporganisationerna gives en sådan storlek att uppfödningen av tävlingshästar inom landet kan hållas på en så lönsam nivå att importen därav kan nedbringas till minimum samt att gällande trav- och galoppeskala blir föremål för viss justering uppåt.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

A) de likalydande motionerna I: 399 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 508 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte

1) besluta, att förordningen om allmän varuskatt skall upphöra att gälla den 1 januari 1961, samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte efter beslut om avskaffande av den allmänna varuskatten enligt ovan förelägga riksdagen förslag dels till upphävande av de bestämmelser, som direkt föranletts av den allmänna varuskatten, dels — därest så skulle visa sig erforder-

ligt — till sådan inkomstförstärkning enligt i motionerna anförda grunder, att balanserad driftbudget för budgetåret 1960/61 uppnås»;

B) de likalydande motionerna I: 404 av herr *Ewerlöf m. fl.* och II: 513 av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

1) *Förslag*

till

förordning om upphävande av förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt (nr 507)

Härigenom förordnas, att förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt skall upphöra att gälla fr. o. m. ingången av år 1961.

I samband med upphävandet skall följande iakttagas.

1. Förordningen skall alltjämt äga giltighet i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation, som skett före den 1 december 1960 eller varom före den 16 oktober 1960 slutits skriftligt avtal, däri vederlaget blivit till beloppet fastställt, ändock att vederlag erlägges efter utgången av år 1960.

2. Vad i förordningen stadgas beträffande deklarationsskyldighet, taxering, skattkontroll, uppbörd, anstånd med inbetalning av skatt, indrivning av skatt och restitution av skatt skall alltjämt i tillämpliga delar gälla.

3. Där avdrag från den skattepliktiga omsättningen enligt tredje stycket av anvisningarna till 16 § icke kunnat till fullo utnyttjas under period som där sägs, skall den skattskyldige, efter därom till länsstyrelsen före utgången av år 1961 gjord ansökan, erhålla restitution av varuskatt med belopp motsvarande vad sålunda blivit för mycket erlagt.

4. Erfordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna förordnings upphävande, äger Kungl. Maj:t meddela sådana bestämmelser.

2) *Förslag*

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 19 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

19 §.

Riksskattenämnden består — — — sådan egenskap.

Ordföranden skall — — — hos nämnden.

För envar — — — beträffande suppleanterna.

Förordnande såsom — — — var utsedd.

Ledamöter och — — — i konkurstillstånd.
Kungl. Maj:t — — — nämndens verksamhet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 1 juni 1951 (nr 442) om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Riksskattenämnden må, — — — eller ersättningsskatt.
Vad ovan — — — — — av fastigheten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

4) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter ortsavdrag med belopp som beräknats enligt 8 § 1 mom. andra stycket och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 11 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

8 000 men icke	10 000 kr.:	880 kr. för	8 000 kr. och	17 % av återstoden;
10 000 , ,	12 000 ,	1 220 , ,	10 000 , ,	21 % , ,
12 000 , ,	16 000 ,	1 640 , ,	12 000 , ,	27 % , ,
16 000 , ,	20 000 ,	2 720 , ,	16 000 , ,	31 % , ,
20 000 , ,	30 000 ,	3 960 , ,	20 000 , ,	37 % , ,
30 000 , ,	40 000 ,	7 660 , ,	30 000 , ,	43 % , ,
40 000 , ,	60 000 ,	11 960 , ,	40 000 , ,	48 % , ,
60 000 , ,	100 000 ,	21 560 , ,	60 000 , ,	54 % , ,
100 000 , ,	150 000 ,	43 160 , ,	100 000 , ,	59 % , ,
150 000 kr.		72 660 , ,	150 000 , ,	65 % , ,

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 11 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000 men icke	6 000 kr.:	440 kr. för	4 000 kr. och	17 % av återstoden;
6 000 , ,	8 000 ,	780 , ,	6 000 , ,	22 % , ,
8 000 , ,	10 000 ,	1 220 , ,	8 000 , ,	25 % , ,
10 000 , ,	12 000 ,	1 720 , ,	10 000 , ,	28 % , ,
12 000 , ,	16 000 ,	2 280 , ,	12 000 , ,	32 % , ,
16 000 , ,	20 000 ,	3 560 , ,	16 000 , ,	36 % , ,
20 000 , ,	30 000 ,	5 000 , ,	20 000 , ,	41 % , ,
30 000 , ,	40 000 ,	9 100 , ,	30 000 , ,	45 % , ,
40 000 , ,	60 000 ,	13 600 , ,	40 000 , ,	49 % , ,
60 000 , ,	100 000 ,	23 400 , ,	60 000 , ,	54 % , ,
100 000 , ,	150 000 ,	45 000 , ,	100 000 , ,	59 % , ,
150 000 kr.		74 500 , ,	150 000 , ,	65 % , ,

Ändå att — — — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1961; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1961 eller tidigare år.

5) Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter ortsavdrag med belopp som beräknats en-

ligt 8 § 1 mom. andra eller tredje stycket och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger:

8 000 men icke	12 000 kr.:	800 kr. för	8 000 kr. och	14 % av återstoden;
12 000 » »	16 000 »	1 360 » »	12 000 » »	18 % » »
16 000 » »	20 000 »	2 080 » »	16 000 » »	23 % » »
20 000 » »	25 000 »	3 000 » »	20 000 » »	28 % » »
25 000 » »	30 000 »	4 400 » »	25 000 » »	33 % » »
30 000 » »	40 000 »	6 050 » »	30 000 » »	38 % » »
40 000 » »	60 000 »	9 850 » »	40 000 » »	43 % » »
60 000 » »	100 000 »	18 450 » »	60 000 » »	48 % » »
100 000 » »	150 000 »	37 650 » »	100 000 » »	53 % » »
150 000 » »	200 000 »	64 150 » »	150 000 » »	58 % » »
200 000 kr.		93 150 » »	200 000 » »	63 % » »

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger:

4 000 men icke	6 000 kr.:	400 kr. för	4 000 kr. och	14 % av återstoden;
6 000 » »	8 000 »	680 » »	6 000 » »	18 % » »
8 000 » »	10 000 »	1 040 » »	8 000 » »	22 % » »
10 000 » »	12 000 »	1 480 » »	10 000 » »	26 % » »
12 000 » »	16 000 »	2 000 » »	12 000 » »	30 % » »
16 000 » »	20 000 »	3 200 » »	16 000 » »	34 % » »
20 000 » »	30 000 »	4 560 » »	20 000 » »	38 % » »
30 000 » »	40 000 »	8 360 » »	30 000 » »	42 % » »
40 000 » »	60 000 »	12 560 » »	40 000 » »	46 % » »
60 000 » »	100 000 »	21 760 » »	60 000 » »	50 % » »
100 000 » »	150 000 »	41 760 » »	100 000 » »	55 % » »
150 000 » »	200 000 »	69 260 » »	150 000 » »	60 % » »
200 000 kr.		99 260 » »	200 000 » »	65 % » »

Ändå att — — — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1962; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1962 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1962 eller tidigare år.

C) de likalydande motionerna I: 413 av herr *Lundström m. fl.* och II: 529 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att allmän varuskatt icke uttages efter den 31 december 1960 samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningstexter»;

D) de likalydande motionerna I: 409 av herr *Per-Olof Hanson* och II: 522 av herr *Nihlfors m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av skatteskalen för den statliga inkomstskatten, att de höjningar av marginalskattesatserna, som genomfördes vid 1959 års höstriksdag, avlägsnas, samt att vederbörande utskott utarbetar förslag till erforderlig författningstext att gälla fr. o. m. den 1 januari 1961 eller fr. o. m. 1962 års taxering».

Såvitt avser de under B) ovan angivna motionerna har utskottet i förevarande sammanhang upptagit här redovisade yrkanden. I övrigt har dessa motioner behandlats i utskottets betänkande nr 25.

Till behandling i förevarande sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande, i anledning av propositionen nr 117 väckta motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 638 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 786 av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 117 måtte besluta, att den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av den särskilda omsättningsskatten på nya bilar må gälla endast t. o. m. den 31 december 1960, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext»;

II) de likalydande motionerna I: 639 av fru *Gärde Widemar* och II: 787 av herr *Löfgren m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 117 måtte besluta att den i propositionen föreslagna omläggningen av omsättningsskatten på bilar skall gälla till 1960 års slut»; samt

III) de likalydande motionerna I: 640 av herr *Schött m. fl.* och II: 788 av herr *Henningson* i *Visby m. fl.*, vari hemställdts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående lydelse fr. o. m. den 1 januari 1961 av 4 § förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 23 november 1956 angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skall fr. o. m. den 1 januari 1961 hava följande lydelse.

4 §.

Omsättningsskatten utgår för *personbilar och lastbilar* med det antal kronor, som motsvarar 90 procent av det tal, vilket anger fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med 120 kronor för varje fullt femtiotal kilo-

gram, varmed tjänstevikten överskjuter 1 600 kilogram. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor.

För *motorcyklar* — — — eljest 360 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 508, II: 513, II: 522, II: 529, II: 786, II: 787, II: 788, II: 840 (II: 839), II: 843, II: 846 och II: 848.

I enlighet med förslag i proposition nr 117 har riksdagen efter tillstyrkande av bevillningsutskottet i betänkande nr 50 beslutat att allmän varus katt inte skall utgå på begagnade personbilar och skåpbilar. Samtidigt bestämdes att den särskilda omsättningsskatten på nya sådana bilar (»bilaccisen») skulle ökas med vad som motsvarar skattebortfallet i fråga om de begagnade bilarna eller med ca 2 procent av bilpriserna. Berörda omläggning av beskattningen har trätt i kraft den 1 maj 1960.

I förenämnda betänkande nr 50 anförde utskottet beträffande de i anledning av propositionen nr 117 väckta motionerna att utskottet ansett sig böra ta definitiv ställning till frågan om bilaccisens utformning efter utgången av år 1960 först i samband med behandlingen av till utskottet hänvisade motioner om upphävande av den allmänna varuskatten.

Statsverkspropositionen

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1960/61 är bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 500 000 000	
Kupongskatt	7 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Fondskatt	13 500 000	
Skogsvårdsavgifter	10 100 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1 500 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	95 000 000	
Lotterivinstskatt	85 000 000	
Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m.	90 000 000	6 803 100 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	400 000 000	
Bensinskatt	850 000 000	1 250 000 000

	Kronor	Kronor
Tullar och acciser:		
Tullmedel	700 000 000	
Allmän varuskatt	1 400 000 000	
Särskilda varuskatter	315 000 000	
Omsättningsskatt å motorfordon	150 000 000	
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	40 000 000	
Skatt å kaffe	23 000 000	
Tobaksskatt	890 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandels- bolag	13 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandels- bolag	28 000 000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å sprit- drycker	1 150 000 000	
Omsättningsskatt å vin	105 000 000	
Maltdrycksskatt	110 000 000	
Skatt å läskedrycker	70 000 000	
Statlig nöjesskatt	45 000 000	
Energiskatt	540 000 000	5 579 000 000
Postverket (överskott)		10 000 000

Beträffande riksstatsförslagets inkomstsida och beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna hänvisar utskottet till den i statsverkspropositionen lämnade sammanfattningen av beräkningarna, varvid dock endast de poster som på grund av sin storlek eller av andra skäl är av speciellt intresse särskilt berörts. De närmare detaljerna i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning framgår av vid bilaga I till statsverkspropositionen fogat bihang 1.

Riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsternas utveckling på längre sikt

Såsom en bilaga till riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1960/61 har ämbetsverket redovisat en promemoria med vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1961/62 och 1962/63. I promemorian framhålles inledningsvis att en kalkyl av detta slag måste verkställas med utgångspunkt från vissa schablonmässiga förutsättningar, vilket ger beräkningarna en rent hypotetisk karaktär. De viktigaste förutsättningarna sammanfattas på följande sätt.

Vid beräkningstillfället gällande författningar och övriga bestämmelser, som har inflytande på statsinkomsterna, har antagits förbli oförändrade under hela den period beräkningarna avser. Beträffande den allmänkonomiska ramen och skatteunderlagets utveckling har i första hand tagits som utgångspunkt de förutsättningar beträffande utvecklingen under år 1960, som legat till grund för verkets beräkning av statsinkomsterna under bud-

getären 1959/60 och 1960/61. För utvecklingen från och med år 1961 har beräkningarna baserats på antagande om att såväl fysiska personers som bolags inkomster skall stiga med 3 procent årligen.

Beträffande beräkningen av titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. har riksräkenskapsverket framhållit följande.

Förutom de angivna förutsättningarna beträffande skatteunderlagets utveckling har för inkomstskattetiteln bland annat antagits samma uttagsprocent, 100, under budgetåren 1961/62 och 1962/63 som under budgetåret 1959/60 för den statliga inkomstskatten för fysiska personer, från och med 1960 gällande regler för företagsbeskattningen samt en kommunal utdebitering med 14,65. I övrigt har bland annat förutsatts, att bestämmelserna om ränta på kvarstående skatt skall liksom nu föranleda fyllnadsbetalningar av preliminärskatt i sådan utsträckning att den kvarstående skatten för bolagens del blir av obetydlig storlek.

De beräknade förändringarna av statsinkomsterna har sammanfattats i följande uppställning, i vilken även medtagits de redovisade beloppen för budgetåret 1958/59 och de beräknade inkomsterna för budgetåret 1962/63 i absoluta tal. Beloppen är angivna i miljoner kronor.

	1958/59 Redovisade belopp	Beräknad förändring av statsinkomsterna					1962/63 Beräknade belopp
		1959/60	1960/61	1961/62	1962/63		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 095	± 0	+ 400	+ 300	+ 100	6 900	
Övriga inkomstitlar.....	6 509	+ 850	+ 1 200	+ 270	+ 290	9 115	
Samtliga inkomster	12 604	+ 850	+ 1 600	+ 570	+ 390	16 015	
Samtliga inkomster efter korrigerings för nettoav-sättning eller nettoåter-föring av kommunalskat-temedel	12 404	+ 1 150	+ 1 625	+ 445	+ 440	16 065	

Som jämförelse med de beräknade kassamässiga inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. har riksräkenskapsverket lämnat uppgifter om de beräknade slutligt påförda beloppen vid taxeringarna åren 1960—1964 av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter. Uppgifterna har sammanfattats i följande uppställning, vari beloppen anges i miljoner kronor.

Taxeringsår	1960	1961	1962	1963	1964
	6 400	6 370	6 570	6 830	7 090
	-30	+200	+260	+260	

Riksräkenskapsverket har understrukit, att beräkningarna även bortsett från det schablonmässiga antagandet om skatteunderlagets förändringar fått byggas på ett stort antal osäkra förutsättningar. Förskjutningar mellan

åren kan inträda, som leder till betydande avvikelser från de beräknade inkomsterna, även om bedömningen av skatteunderlaget varit riktig. Beträffande andra inkomstitlar än inkomstskattetiteln har sådana förhållanden oftast mindre betydelse, varför de beräknade årliga förändringarna är ett mera omedelbart uttryck för de antagna långsiktiga tendenserna i utvecklingen. Helt allmänt understrykes, att den absoluta nivån hos de beräknade beloppen av olika slag av statsinkomster under budgetåren 1961/62 och 1962/63 är baserad på det nu beräknade utfallet av motsvarande inkomster under budgetåren 1959/60 och 1960/61. I den mån denna utgångspunkt för beräkningarna förskjutes eller nya omständigheter av annat slag tillkommer måste givetvis beräkningarna för 1961/62 och 1962/63 revideras.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstitlarna

I fråga om beräkningen av de särskilda inkomstitlarna i riksstatsförslaget ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets förslag där icke annat angives i det följande.

I avvaktan på den översyn av inkomstberäkningen, som är avsedd att företagas längre fram under riksdagen, förordar jag att inkomstiteln **s k a t t å i n k o m s t o c h f ö r m ö g e n h e t m. m.** preliminärt upptages till 6 500 miljoner kronor.

Såsom förutsatts i det föregående i min redogörelse för budgetläget bör i enlighet med gällande grunder under budgetåret 1960/61 avsättning ske till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. De avsatta medlen bör särredovisas på budgetutjämningsfonden. Å andra sidan bör enligt samma grunder återföring från budgetutjämningsfonden ske av tidigare avsatta medel. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag kan dessa avsättningar och återföringar preliminärt beräknas resultera i en nettoåterföring av 125 miljoner kronor.

Beträffande **s k o g s v å r d s a v g i f t e n** har denna av 1959 års riksdag fastställts att för år 1959 utgå efter promilletalet 1,25. I ett den 9 juli 1958 avgivet betänkande har 1955 års skogsvårdsutredning föreslagit att detta promilletal skulle sänkas till 0,7. Såsom framgår av vad chefen för jordbruksdepartementet senare denna dag anför avses särskild proposition angående skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet att senare föreläggas riksdagen. Härvid kommer att redovisas bland annat skogsvårdsutredningens nyssnämnda förslag och resultatet av remissbehandlingen. Redan nu kan sägas att flertalet remissmyndigheter tillstyrkt en sänkning av skogsvårdsavgiften. Enligt min mening föreligger skäl för en sänkning av skogsvårdsavgiften med — såsom kommer att närmare beröras i nyssnämnda proposition — en samtidig höjning av skogsvårdsstyrelsernas uppdrags-taxa som följd. Jag är dock icke beredd att förorda en avgiftssänkning i den utsträckning 1955 års skogsvårdsutredning föreslagit men hemställer i det följande att skogsvårdsavgiften för år 1960 fastställs till 1 promille,

innebärande en sänkning med 1/4 promille jämfört med förra året. I enlighet härmed beräknar jag titeln skogsvårdsavgifter till 10 100 000 kronor.

Med hänsyn till tillkomsten av en ny inkomsttitel benämnd allmän varus katt förordar jag, att den hittillsvarande inkomsttiteln varuskatt ändras till särskilda varuskatter.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar

I propositionen nr 150 har föreslagits ny beräkning av vissa inkomsttitlar. Härav inhämtas bl. a. följande.

I skrivelse den 2 april 1960 har riksräkenskapsverket jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1960/61. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomsttitlarna ävensom beträffande vissa speciellt konjunkturkänsliga inkomsttitlar. Beträffande de olika inkomsttitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Över denna titel redovisas utöver uppbörderna av de statsskatter som skola slutligt redovisas på titeln även kommunalutskylder samt vissa skatter, avgifter och bidrag, som uppbäras i samband med den allmänna skatteuppbörderna. I statsverkspropositionen uppfördes de behållna inkomsterna på titeln i överensstämmelse med riksräkenskapsverkets förslag med 6 500 miljoner kronor.

Vid de förnyade beräkningar av inkomstskattetiteln, som nu verkställts, har riksräkenskapsverket funnit det lämpligt att samtidigt bedöma såväl utfallet för innevarande budgetår som beräkningen av titeln för nästkommande budgetår. Dessa beräkningar kunna sammanfattas på följande sätt, varvid riksräkenskapsverkets beräkningar i december 1959 medtagits som jämförelse (miljoner kronor):

	1959/60 december- beräkning	ny beräk- ning	1960/61 december- beräkning	ny beräk- ning
<i>Inkomster</i>				
Preliminärskatt inklusive fyllnads- betalningar	11 500	11 500	11 970	12 350
Kvarstående skatt	620	620	700	750
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bi- drag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	350	350	370	370
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m.	275	270	275	270
Summa inkomster	12 745	12 740	13 315	13 740

	1959/60 december- beräkning	ny beräk- ning	1960/61 december- beräkning	ny beräk- ning
<i>Utgifter</i>				
Kommunalskattemedel	4 690	4 680	4 960	4 980
Överskjutande skatt	1 060	1 060	850	850
Övriga restitutioner	50	50	50	50
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bi- drag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	350	350	370	370
Förskott till sjukkassorna m. m. . .	510	510	520	520
Omföringar	30	30	30	30
Summa utgifter	6 690	6 680	6 780	6 800
Nettoinkomst på titeln	6 055	6 060	6 535	6 940

Beträffande innebörden av de olika posterna får hänvisas till riksräkenskapsverkets decemberberäkning. Som framgår av sammanställningen överensstämmer de olika posterna vid den nu företagna beräkningen mycket nära med motsvarande poster i decemberberäkningen för budgetåret 1959/60 medan för budgetåret 1960/61 nu räknas med betydligt högre preliminärskatt. I det följande kommer orsakerna till denna avvikelse att närmare beröras.

Genom källskattesystemet påverka variationer i den sammanlagda inkomsten för löntagare och i beskattningshänseende likställda direkt storleken av den preliminära A-skatten. I inkomstberäkningen i december gjordes vissa antaganden om lönesummans utveckling under år 1959, vilka i stort sett alljämt synas äga giltighet. Sålunda räknades med en ökning av lönesumman under året med omkring 4 procent. Beträffande lönesummans utveckling under 1960 framhöll riksräkenskapsverket i december, att man i första hand hade att ta hänsyn till två då kända faktorer nämligen dels att lönenivån till följd av löneglidning under 1959 vid ingången av 1960 översteg den under 1959 genomsnittliga och dels den fortsatta minskningen av arbetsveckan under 1960. I stort sett ansågos dessa båda faktorer neutralisera varandra. Ämbetsverket anförde vidare, att mot bakgrund av rådande konjunkturtendenser en fortsatt löneglidning kunde påräknas under 1960. Den ökning av lönesumman som därutöver kunde komma att bli en följd av avtalsrörelsen lät sig icke då överblicka. Riksräkenskapsverket ansåg sig dock med hänsyn till vad som var känt om utgångsläget för avtalsrörelsen kunna antaga att denna för vissa avtalsområden skulle komma att leda till större löneflyftningar än under 1959. Med hänsyn till vad sålunda anförts om inkomstutvecklingen räknade riksräkenskapsverket med en något större stegring av lönesumman under 1960 än under 1959, varvid förutsattes en viss ökning i antalet sysselsatta.

Sedan numera resultatet av avtalsrörelsen för industriarbetarna och vissa tjänstemannagrupper är känt kan löneutvecklingen under innevarande år

bedömas med något större säkerhet än i december. De kända avtalsresultaten, en antagen fortsatt löneglidning och ökning i antalet sysselsatta ha föranlett riksräkenskapsverket att räkna med en ökning av lönesumman med 7 procent under 1960.

För en bedömning av lönesummans utveckling under de första månaderna 1961 saknade riksräkenskapsverket i december andra utgångspunkter än vissa allmänna antaganden om den samhällsekonomiska utvecklingen. I anslutning härtill räknade riksräkenskapsverket med en stegring av lönesumman med 3 procent under 1961. Då de hittills träffade avtalen avse en tvåårsperiod anser sig riksräkenskapsverket nu böra räkna med samma procentuella stegring av lönesumman under 1961 som under 1960, således 7 procent.

Vid sin beräkning i december kunde riksräkenskapsverket utnyttja uppgifter om den preliminära A-skattens storlek till och med uppbördsterminen i september 1959. Nu tillgängliga uppgifter om A-skattens storlek under uppbördsterminerna i november 1959 och januari 1960 ange sammanlagt något högre belopp, än vad riksräkenskapsverket antog i sin decemberberäkning. Detta i förening med det höjda antagandet om lönesummans utveckling under 1960 har lett till att riksräkenskapsverket nu räknat med en högre uppbörd av preliminär A-skatt under uppbördsåret 1960—61 och framförallt under uppbördsåret 1961—62, av vilket två terminer falla inom budgetåret 1960/61.

Beträffande fysiska personers inkomster av andra förvärvskällor än tjänst har riksräkenskapsverket i stort sett bibehållit de antaganden som redovisades i inkomstberäkningen i december. För ifrågavarande inkomsttagare, vilka i huvudsak erlægga preliminär B-skatt, kunna de från och med 1959 höjda folkpensionsavgifterna väntas komma att nämnvärt påverka skatteuppbörden först från och med uppbördsåret 1961—62.

Vad beträffar aktiebolagen antogs vid decemberberäkningen att den sammanlagda till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten skulle bli av ungefär samma storlek vid 1960 års taxering som vid 1959 års. Riksräkenskapsverket har i form av en enkät under mars månad inhämtat uppgifter om vissa större bolags till statlig inkomstskatt taxerade inkomster vid 1960 års taxering. Svar på denna enkät har inkommit från 92 procent av de tillfrågade bolagen, representerande inemot 85 procent av samtliga bolags taxerade inkomster vid 1959 års taxering. Genom enkäten har riksräkenskapsverket fått en beräkningsgrund för bolagens taxerade inkomster, som vid denna tid på året icke förut varit tillgänglig.

Enligt enkäten kommer bolagens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst att minska med sammanlagt 5 procent mellan 1959 och 1960 års taxeringar. För utvecklingen av bolagens taxerade inkomster vid 1961 års taxering anser sig riksräkenskapsverket liksom i december kunna räkna med en väsentlig uppgång. Förutom de skärpta bestämmelserna om lagervärdering och de allmänna antagandena om konjunkturutvecklingen har riksräkenskapsverket härvid räknat med att bolagens vinstdispositioner påver-

kats av sänkningen av bolagsskatten vid 1961 års taxering. Bolagens till statlig skatt taxerade inkomster vid 1962 års taxering har i anslutning till de allmänna antaganden om den ekonomiska utvecklingen antagits överstiga inkomsterna enligt 1961 års taxering med 3 procent.

I den nämnda enkäten till vissa större bolag inhämtades även uppgifter om bolagens beräknade fyllnadsinbetalningar av preliminärskatt under våren 1960. Med ledning av dessa uppgifter har riksräkenskapsverket funnit sig böra sänka det i december beräknade beloppet för fyllnadsbetalningarnas storlek våren 1960 med 100 miljoner kronor till 450 miljoner kronor. Härvid har förutsatts att fysiska personers inbetalningar bli av i stort sett samma storlek som under våren 1959. Beträffande fyllnadsbetalningarnas storlek under våren 1961 har riksräkenskapsverket liksom i december räknat med ett belopp av 700 miljoner kronor, varvid antagits att bolagen även under våren 1961 komma att verkställa fyllnadsbetalningar i sådan omfattning att den kvarstående skatten för deras del liksom varit fallet under de sista kända taxeringarna blir lägre än den överskjutande skatten. Vidare har räknats med fyllnadsbetalningar från fysiska personer i ungefär samma omfattning som under våren 1959.

Övriga poster vid framräkningen av den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. utvisa inga eller obetydliga förändringar jämfört med decemberberäkningen.

Sammanfattningsvis kan man beträffande de nu utförda beräkningarna säga, att de jämfört med beräkningen i december utvisa betydligt större belopp för inflytande preliminärskatt. Detta sammanhänger främst med de högre antaganden beträffande lönesummans utveckling, som riksräkenskapsverket nu lagt till grund för beräkningarna. För innevarande budgetår uppvägs dock den nu beräknade ökningen i preliminärskatteuppbörden av antagna lägre fyllnadsbetalningar.

Med starkt understrykande av de osäkerhetsmoment, som även vid denna tidpunkt föreligga vid beräkningen, uppskattar riksräkenskapsverket den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1959/60 till 6 100 miljoner kronor och förordar, att titeln i riksstaten för budgetåret 1960/61 uppföres med 6 900 miljoner kronor, vilket är 400 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

De avsättningar till och återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel, som enligt de nu framlagda beräkningarna böra verkställas under budgetåren 1959/60 och 1960/61, framgå av nedanstående tablå, i vilken som jämförelse motsvarande belopp vid riksräkenskapsverkets decemberberäkning medtagits (miljoner kronor):

	1959/60 december- beräkning	ny beräk- ning	1960/61 december- beräkning	ny beräk- ning
Avsättning	300	300	350	450
Återföring.....	400	400	475	475
Nettoåterföring	100	100	125	25

Arvsskatt och gåvoskatt. I statsverkspropositionen är denna inkomsttitel uppförd med 95 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 21 mars 1960 förordar generalpoststyrelsen, att ifrågakarande inkomster uppföras med 100 miljoner kronor i riksstaten. Vid bedömandet av inkomstutfallet har styrelsen härvid räknat med att skattebortfallet i anledning av kvarlåtenskapsskattens avskaffande skall kompenseras av ökade inkomster av arvsskatt till följd av ökat skatteunderlag och vidare med att ett eller annat större s. k. engångsbelopp skall inflyta. Riksräkenskapsverket föreslår i enlighet med generalpoststyrelsens beräkningar att titeln arvsskatt och gåvoskatt i riksstaten uppföres med 100 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Lotterivinstskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 85 miljoner kronor. I sin förutnämnda skrivelse har generalpoststyrelsen beräknat inkomsterna på titeln till 84 miljoner kronor, varvid förutsatts, att det särskilda lotteriet för teater och konst kommer att anordnas även under nästkommande budgetår. Under samma förutsättning föreslår riksräkenskapsverket, att inkomsterna på ifrågakarande titel i riksstaten uppföras med oförändrat 85 miljoner kronor.

Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m. Inkomsterna under denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 90 miljoner kronor. I sin förutnämnda skrivelse förordar generalpoststyrelsen, att inkomsterna på titeln upptagas till oförändrat belopp i riksstaten. Riksräkenskapsverket föreslår likaledes, att det i statsverkspropositionen uppförda beloppet för budgetåret 1960/61 får kvarstå oförändrat.

Fordonsskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen till 400 miljoner kronor. Inkomsterna på titeln under löpande år beräknades av riksräkenskapsverket i december till 380 miljoner kronor. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter uppgick den debiterade fordonsskatten vid den ordinarie uppboresstämman i februari till 359,4 miljoner kronor, vilket är 26,9 miljoner kronor mer än det föregående år debiterade beloppet. Genom bestämmelserna i kungörelsen om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt (SFS 395/1957) kunna drygt 17 miljoner kronor hänförliga till budgetåret 1959/60 beräknas inflyta först under budgetåret 1960/61. Å andra sidan inneburo motsvarande bestämmelser för år 1959 att drygt 14 miljoner kronor avseende debiteringen i februari 1959 inlevererades först under innevarande budgetår. Med ledning av de anförda uppgifterna har riksräkenskapsverket beräknat inkomsterna på titeln till 385 miljoner kronor för budgetåret 1959/60. Antalet registrerade personbilar och lastbilar uppgick enligt uppgifter från överståthållarämbetet och länsstyrelserna vid utgången av 1959 till ca 1 100 000 respektive ca 117 000. Beträffande utvecklingen av fordonsbeståndet under nästkommande budgetår finner riksräkenskapsverket sig kunna utgå från

en ökning av i stort sett samma storlek som under de senast förflutna budgetåren innebärande en årlig stegring av inkomsterna på titeln med ca 25 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att titeln fordonskatt i riksstaten uppföres med 410 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Bensinskatten är i statsverkspropositionen upptagen med 850 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsterna på denna titel till 810 miljoner kronor. Med ledning av från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen och jordbruksnämnden erhållna uppgifter förordar riksräkenskapsverket, att titeln bensinskatt i riksstaten uppföres med oförändrat 850 miljoner kronor.

Tullmedel. I statsverkspropositionen är denna titel uppförd med 700 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknade i december inkomsterna på titeln till 690 miljoner kronor för innevarande budgetår. Den betydande importökningen av tullbelagda varor har nu föranlett ämbetsverket att höja beräkningen för innevarande budgetår till 775 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 17 mars 1960 har generaltullstyrelsen icke ansett det osannolikt, att de tendenser till ökning i expansionstakten, som beträffande de olika varugrupperna visat sig under senaste tiden, i stort sett skulle komma att fortgå under budgetåret 1960/61. Styrelsen har uppskattat inkomstbortfallet genom EFTA-överenskommelsen till 40 miljoner kronor för nästkommande budgetår. Riksräkenskapsverket föreslår att titeln tullmedel i riksstaten uppföres med 775 miljoner kronor, vilket är 75 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Allmän varuskatt. Den från och med år 1960 införda allmänna varuskatten uppfördes i statsverkspropositionen med 1 400 miljoner kronor. Enligt nu tillgängliga uppgifter inflöto ca 150 miljoner kronor i allmän varuskatt vid den första uppbörden i mars 1960 avseende omsättningen under januari och februari. Då omsättningen under dessa månader kan förutsättas ha varit lägre än normalt och då dessutom vissa eftersläpningar torde ha förekommit har riksräkenskapsverket räknat med en väsentligt större uppbörd vid majuppbörden. Inkomsterna på titeln under innevarande budgetår ha sålunda av riksräkenskapsverket beräknats till 375 miljoner kronor. Ökningen i lönesumman under innevarande och nästkommande år kan förutsättas komma att bidra till en även i fortsättningen ökad uppbörd. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att — trots den i proposition nr 117 till årets riksdag föreslagna avvecklingen av den allmänna varuskatten för begagnade bilar — titeln allmän varuskatt i riksstaten uppföres med oförändrat 1 400 miljoner kronor.

Särskilda varuskatter. Denna inkomstitel är i statsverkspropositionen uppförd med 315 miljoner kronor. Kontrollstyrelsens och generaltullstyrelsens

förnyade beräkningar ge tillsammans ett belopp av 320 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som för innevarande budgetår beräknar inkomsterna på titeln till 318 miljoner kronor, föreslår att de i riksstaten uppföras med 320 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Omsättningsskatt å motorfordon är i statsverkspropositionen uppförd med 150 miljoner kronor. I proposition nr 117 till årets riksdag har föreslagits en höjning av omsättningsskatten på nya personbilar och skåpbilar, som beräknas medföra en inkomstökning på titeln med 30 å 35 miljoner kronor per budgetår. Riksräkenskapsverket föreslår, under förutsättning att nyssnämnda proposition antages av riksdagen, att inkomsterna för budgetåret 1960/61 upptagas med 180 miljoner kronor, vilket är 30 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 40 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 17 mars 1960 har statens jordbruksnämnd påpekat, att i proposition nr 25 till årets riksdag föreslagits, att tills vidare 10 miljoner kronor av regleringsavgiften årligen skola överföras till Danmark enligt punkt 4 i den särskilda överenskommelsen med detta land angående samhandeln med jordbruksprodukter inom EFTA. Då denna överföring är avsedd att ske i efterskott per budgetår inverkar den dock icke på nästkommande budgetår. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att ifrågavarande titel uppföres i riksstaten med oförändrat 40 miljoner kronor.

Skatt å kaffe är i statsverkspropositionen upptagen med 23 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har vid förnyad beräkning uppskattat inkomsterna på titeln till 25 miljoner kronor. Statens jordbruksnämnd har förordat en höjning av inkomstbeloppet med försiktigt räknat någon miljon kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln skatt å kaffe i riksstaten uppföres med 25 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Tobaksskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 890 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 17 mars 1960 har Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet uppskattat inkomsterna av tobaksskatt till 900 miljoner kronor under nästkommande budgetår. I anslutning till tobaksmonopolets beräkning föreslår riksräkenskapsverket, att titeln i riksstaten uppföres med 900 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 13 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har vid förnyad beräkning uppskattat inkomsterna på titeln till 15 miljoner kro-

nor. Riksräkenskapsverket föreslår i anslutning till kontrollstyrelsens beräkning, att titeln i riksstaten uppföres med 15 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner mer än i statsverkspropositionen.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Inkomsterna under denna titel äro i statsverkspropositionen upptagna med 1 150 miljoner kronor. Till samma belopp beräknade riksräkenskapsverket i december inkomsterna under innevarande budgetår. Riksräkenskapsverket beräknar nu inkomsterna under titeln till 1 125 miljoner kronor under innevarande budgetår. Kontrollstyrelsen har vid sin förnyade beräkning uppskattat inkomsterna under budgetåret 1960/61 till 1 130 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att ifrågavarande titel i riksstaten uppföres med 1 125 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Omsättningsskatt å vin. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 105 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i sin förnyade beräkning uppskattat inkomsterna på titeln till samma belopp. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 105 miljoner kronor.

Maltdrycksskatten uppfördes i statsverkspropositionen med 110 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i sin förnyade beräkning angivit inkomsterna till samma belopp. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 110 miljoner kronor.

Skatt å läskedrycker har i statsverkspropositionen uppförts med 70 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har vid förnyad beräkning uppskattat inkomsterna till samma belopp. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 70 miljoner kronor.

Statlig nöjesskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 45 miljoner kronor. I december beräknade riksräkenskapsverket inkomsterna under titeln för innevarande budgetår till likaledes 45 miljoner kronor. I den nu företagna beräkningen har ämbetsverket uppskattat inkomsterna av statlig nöjesskatt till 38 miljoner kronor för budgetåret 1959/60. I proposition nr 79 till årets riksdag ha föreslagits vissa lättnader i beskattningen för biografforeställningar från och med den 1 juli 1960. Enligt propositionen kan det härav föranledda inkomstbortfallet på titeln uppskattas till ca 9 miljoner kronor. Under förutsättning att nämnda proposition antages av riksdagen föreslår riksräkenskapsverket, att titeln statlig nöjesskatt i riksstaten uppföres med 30 miljoner kronor, vilket är 15 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Energiskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 540 miljoner kronor. I sina förnyade beräkningar ha kontrollstyrelsen och gene-

raltullstyrelsen beräknat intäkterna av energiskatt till sammanlagt 550 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som beräknar inkomsterna på titeln för innevarande budgetår till 525 miljoner kronor, föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med 550 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Postverket. Denna titel upptogs i statsverkspropositionen med 10 miljoner kronor, vilket var samma belopp som generalpoststyrelsen föreslagit vid sin beräkning i november 1959. Riksräkenskapsverket föreslog i sin decemberberäkning att ett belopp av 15 miljoner kronor skulle upptagas i statsverkspropositionen. Ämbetsverket antog härvid, att generalpoststyrelsen skulle kunna inleverera vinstmedel från postsparbanken och postgirorörelsen även för verksamhetsåren 1959 och 1960.

Vid förnyad beräkning den 16 mars 1960 har generalpoststyrelsen uppskattat inkomsterna på titeln till 16 miljoner kronor. Liksom vid beräkningen i november 1959 har styrelsen icke räknat med några belopp som vinstmedel från postsparbanken och postgirorörelsen. Beräkningen har vidare företagits med utgångspunkt från nu gällande lönenivå. Styrelsen har påpekat att varje procents ökning av lönerna från och med den 1 januari 1960 kan beräknas minska överskottet med ca 3 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket anser alltså, att vissa vinstmedel från postsparbanken och postgirorörelsen skola kunna inlevereras och förordar att titeln postverket vid oförändrad lönenivå bör beräknas till 20 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstitlarna m. m.

Jag ansluter mig till riksräkenskapsverkets förslag till ändringar i den beräkning av vissa inkomstitlar för nästkommande budgetår, som redovisades i statsverkspropositionen, med följande undantag.

Inkomstiteln *s ä r s k i l d a v a r u s k a t t e r* har av riksräkenskapsverket föreslagits skola uppföras med 320 miljoner kronor. Med hänsyn till det förslag om utjämningskatt, som jag senare denna dag i proposition nr 154 kommer att framlägga i anslutning till vissa av chefen för jordbruksdepartementet samtidigt föreslagna åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, förordar jag att nämnda inkomstitel upptages i riksstaten med 340 miljoner kronor. Den i nämnda proposition föreslagna justeringen av vissa tullar synes ej böra föranleda någon ändring i riksräkenskapsverkets beräkning av inkomstiteln *t u l l m e d e l*, varför densamma här uppföres med 775 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har under förutsättning av oförändrade spelformer och procentavdrag beräknat inkomsterna under titeln *t o t a l i s a t o r m e d e l* till 45 miljoner kronor. De av mig i det föregående förordade förändringarna av vinstavdraget vid totalisatorverksamhet, vilka står i överens-

stämme med totalisatorutredningens förslag, kan beräknas medföra en icke oväsentlig ökning av dessa inkomster. Ökningen har av utredningen beräknats till 6,5 miljoner kronor per år. Dylika beräkningar är givetvis — såsom utredningen också framhållit — förenade med stora osäkerhetsmoment, ovisshet om å ena sidan V 5-spelets fortsatta expansion och å andra sidan spelformens känslighet för höjda vinstavdrag. Jag förordar att titeln uppföres med 50 miljoner kronor.

Inkomsterna av statens affärsverksfonder har av riksräkenskapsverket beräknats med utgångspunkt från oförändrad lönenivå. Ämbetsverket har sålunda upptagit inkomsterna av postverket till 20 miljoner kronor, av televerket till 125 miljoner kronor, av statens järnvägar till 1 miljon kronor, av statens vattenfallsverk till 200 miljoner kronor samt av domänverket till 25 miljoner kronor. Som jag redan tidigare nämnt har under hand inhämtats kompletterande uppgifter angående den inverkan på de beräknade överskottens storlek som det nu träffade avtalet angående statstjänstemännens löner m. m. från och med den 1 januari 1960 kan antas få. Med hänsynstagande till dessa uppgifter förordar jag, att inkomstitlarna postverket, televerket, statens vattenfallsverk och domänverket uppföres med 1, 80, 190 respektive 23 miljoner kronor. Då statens järnvägars rörelse nu beräknas uppvisa underskott bör inkomstiteln för detta affärsverk utgå ur riksstaten för nästa budgetår.

Såsom hemställts i statsverkspropositionen i januari bör i enlighet med gällande grunder för budgetåret 1960/61 avsättning ske till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. De avsatta medlen bör särredovisas på fonden. Å andra sidan bör enligt samma grunder återföring ske av tidigare avsatta medel. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag kan dessa avsättningar och återföringar nu beräknas resultera i en nettoåterföring av 25 miljoner kronor.

Beträffande utfallet av riksstaten för *budgetåret 1959/60* har departementschefen anfört följande.

I den i januari i år framlagda statsverkspropositionen beräknades underskottet på totalbudgeten för innevarande budgetår komma att uppgå till 2 1/4 miljarder kronor, varvid dock reservation fick göras för bl. a. kommande lönehöjningar för de statsanställda. De beräkningar som nu utförts ger ett ca 200 miljoner kronor lägre underskott.

Riksräkenskapsverket har i sin beräkning rörande budgetutfallet för 1959/60 (*Bihang A*) upptagit i n k o m s t e r n a på driftbudgeten till 13 503 miljoner kronor. Senare har från affärsverken under hand inhämtats uppgifter rörande den verkan som det nya avtalet om statstjänstemännens löner m. m. beräknas få för affärsverkens inleverans av överskottsmedel. Med hänsyn till sistnämnda beräkningar bör inkomstbeloppet nedjusteras till 13 485 miljoner kronor. Detta belopp är 50 miljoner kronor högre än det som upptogs i statsverkspropositionen till 1960 års riksdag. Bakom denna nettosiffra ligger dock vissa större förskjutningar i beräkningarna av de en-

skilda delposterna. Inkomsttitlarna allmän varuskatt samt omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker har sålunda nedräknats med 125 respektive 25 miljoner kronor, medan inkomsterna av tullmedel, tobaksskatt och energiskatt höjts med 85 respektive 15 och 25 miljoner kronor. Vidare väntas inkomsterna från fonden för statens aktier bli 20 miljoner kronor högre än enligt den närmast föregående beräkningen.

Vad beträffar driftbudgetens utgifter har, utöver de i proposition nr 2 till årets riksdag upptagna anslagen, genom äskanden å tilläggsstat tillkommit 90 miljoner kronor, varav 79 miljoner kronor avser kostnader för de statsanställdas lönehöjningar och 9 miljoner kronor kostnader för den svenska FN-styrkan. Vidare är det nu möjligt att bättre än tidigare överblicka den kommande belastningen på förslagsanslag och obetecknade anslag. Utöver vissa justeringar av de överskridanden och besparingar som förutsågs i statsverkspropositionen och som då beräknades ta ut varandra kan bl. a. väntas en merutgift på 50 miljoner kronor till följd av ökade kostnader för statsskuldräntor. Å andra sidan synes omkring 20 miljoner kronor av det under försvarshuvudtiteln anvisade anslaget till reglering av prisstegringar icke komma att tagas i anspråk. Netto beräknas förslagsanslag och obetecknade anslag uppvisa merutgifter på sammanlagt 28 miljoner kronor. Behållningarna på reservationsanslagen antogs tidigare komma att minska med 100 miljoner kronor. I riksräkenskapsverkets beräkningar förutses en reservationsmedelsökning för budgetåret 1959/60 om 70 miljoner kronor. Enligt inom finansdepartementet senare gjorda undersökningar synes emellertid denna ökning böra uppskattas till 150 miljoner kronor.

För kapitalbudgetens vidkommande har sedan i januari äskats ytterligare drygt en miljon kronor å tilläggsstat II. Anslagsbehållningarna under kapitalbudgeten väntas komma att öka med 75 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor mer än som upptogs i statsverkspropositionen. Det totala medelsbehovet på kapitalbudgeten för 1959/60 beräknas nu till 1 926 miljoner kronor, vilket är ca 40 miljoner kronor mer än enligt de uppskattningar som senast redovisats.

Förändringarna i det nu beräknade utfallet av totalbudgeten för 1959/60 i förhållande till beräkningarna vid fastställandet av *den ursprungliga riksstaten* kan sammanfattas på följande sätt:

Totalbudgetens kassamässiga underskott enligt riksstaten . . . . . — 2 836

Inkomstförändring

Merinkomst av skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	+ 200
Merinkomst av tullmedel	+ 85
Införande av allmän varuskatt	+ 375
Merinkomst av omsättningsskatt å motorfordon	+ 15
Merinkomst av tobaksskatt	+ 35
Minskad inkomst av omsättnings- och utskänknings- skatt å spritdrycker	— 75

Merinkomst av energiskatt	+	15	
Minskad inkomst av tipsmedel	—	14	
Merinkomst av statens affärsverksfonder	+	29	
Merinkomst av riksbanksfonden	+	35	
Merinkomst från fonden för statens aktier	+	45	
Övriga inkomstförändringar	+	34	+ 779
<hr/>			
Tilläggsstatsanslag å driftbudgeten (exkl. avskrivningsanslag)			
Beredskapsarbeten på vägar och gator	—	80	
Täckningsanslag för lönehöjningar	—	79	
Övriga anslag	—	23	— 182
<hr/>			
Minskad reservationsmedelsförbrukning å driftbudgeten (exkl. avskrivningsanslag)			+ 240
Anslagsöverskridanden och besparingar			
Besparingar å anslaget till reglering av prisstegringar under fjärde huvudtiteln	+	20	
Merutgifter å anslaget till allmänna barnbidraget	—	45	
Merutgifter å anslaget till vissa omskolningskurser ..	—	11	
Merutgifter å anslaget till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	—	11	
Besparingar å anslaget till bostadsrabatter	+	31	
Merutgifter å anslaget till bidrag till driften av folkskolor m. m.	—	40	
Besparingar å anslaget till de allmänna läroverkens avlöningar	+	11	
Merutgifter för räntor å statsskulden	—	50	
Besparingar i övrigt (netto)	+	67	— 28
<hr/>			
Tilläggsstatsanslag å kapitalbudgeten			
Lånefonden för bostadsbyggande	—	150	
Räntefria lån till bostadsbyggande	—	25	
Övriga anslag	—	2	— 177
<hr/>			
Minskad förbrukning av anslagsbehållningarna på kapitalbudgeten			+ 100
Minskad disposition av rörliga krediter			+ 50
Ökad fondering hos riksgäldskontoret av sjukkassorna tillkommande arbetsgivarbidrag			+ 8
<hr/>			
<i>Totalbudgetens nu beräknade kassamässiga underskott</i>			<u>— 2 046</u>

Sammanställningen visar, att totalbudgetunderskottet kan väntas bli ca 800 miljoner kronor mindre än enligt de på riksstaten byggda beräkningarna. Inkomstökningarna uppgår härvid till netto 779 miljoner kronor, varav 375 miljoner kronor beror på den av höstriksdagen beslutade allmänna varuskatten. Tilläggsstaterna har medfört utgiftsökningar på drift- och kapitalbudgeten med sammanlagt 359 miljoner kronor. Förbrukningen av an-

slagsbehållningarna (exkl. avskrivningsanslag) förutses däremot tillsammans bli 340 miljoner kronor mindre än vad som beräknades vid fastställandet av riksstaten. Dessutom synes den tidigare antagna ökningen på 50 miljoner kronor av utestående rörliga krediter komma att utebli.

Beträffande det kompletterade riksstatsförslaget för *budgetåret 1960/61* har departementschefen bl. a. anfört följande.

I statsverkspropositionen beräknades driftbudgetens inkomster till 15 011 miljoner kronor, medan dess utgifter upptogs till 14 852 miljoner kronor. Vidare kalkylerades med en återföring från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel med (netto) 125 miljoner kronor. Jag redovisade följaktligen ett överskott på driftbudgeten om $(15\ 011 - 14\ 852 + 125)$ 284 miljoner kronor. Slutligen utgick jag från att behållningarna på driftbudgetens reservationsanslag totalt sett skulle förbli oförändrade.

Enligt de nu föreliggande beräkningarna skulle *s t a t s i n k o m s t e r n a* för nästa budgetår komma att uppgå till 15 500 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 489 miljoner kronor i förhållande till det i statsverkspropositionen redovisade beloppet. Förenämnda inkomstsiffra bygger på riksräkenskapsverkets förnyade inkomstberäkning, för vilken jag i det följande lämnar en särskild redogörelse. Jag har dock företagit vissa justeringar av dessa beräkningar bl. a. med hänsyn till återverkningarna av lönehöjningarna på affärsverkens inleverans av överskottsmedel.

Inkomstskattetiteln har i de nya beräkningarna upptagits till 6 900 miljoner kronor, vilket är 400 miljoner kronor mer än vad som redovisades i statsverkspropositionen. Beträffande den statliga inkomstskatten har då räknats med oförändrad uttagningsprocent. Inkomstberäkningen utgår vidare från att den totala lönesumman kommer att stiga med 7 procent såväl under år 1960 som under 1961 och att bolagens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst kommer att minska med sammanlagt 5 procent mellan 1959 och 1960 års taxeringar men stiga väsentligt vid 1961 års taxering.

Jag vill i likhet med riksräkenskapsverket i detta sammanhang starkt understryka den osäkerhet som även vid denna tidpunkt vidlåder inkomstberäkningen framför allt i vad den avser inkomstskattetiteln. Statsinkomsterna blir beroende av konjunkturutvecklingen och det nominella skatteunderlagets förändringar.

Fortfarande räknas med en nettoåterföring från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. Beloppet har dock nedräknats från i statsverkspropositionen angivna 125 miljoner kronor till 25 miljoner kronor, vilket sammanhänger med att vid stigande källskatteinkomster eftersläpningen i utbetalningen av kommunalskattemedel automatiskt ökas, varvid större avsättningar till budgetutjämningsfonden erfordras.

Även beträffande *u t g i f t e r n a* lämnas i det följande en särskild redogörelse. Av denna framgår, att den största förändringen i förhållande till de i statsverkspropositionen framlagda förslagen hänför sig till de merkostnader som uppstår till följd av den nyligen träffade uppgörelsen om de stats-

anställdas löner. Lönehöjningarna kan sålunda uppskattas komma att belasta driftbudgeten med merutgifter om sammanlagt 340 miljoner kronor, förutom den reduktion av affärsverkens rörelseresultat som också följer av de ökade lönekostnaderna. I siffran 340 miljoner kronor har då inräknats ett belopp av 70 miljoner kronor motsvarande det anslag som chefen för kommunikationsdepartementet tidigare denna dag föreslagit för täckande av den förlust som beräknas uppstå för statens järnvägar på grund av de höjda lönerna. Sammanlagt kommer lönerörelsen genom direkta merkostnader och inkomstbortfall att belasta budgeten för 1960/61 med 425 miljoner kronor. Dessutom kommer chefen för jordbruksdepartementet senare denna dag att föreslå en uppräknings med 25 miljoner kronor av anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Vidare äskar jag i det följande ytterligare medel eller drygt 14 miljoner kronor för avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Slutligen har riksdagen som följd av det höjda ränteläget uppräknat anslaget till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån med 15 miljoner kronor.

Förändringarna av driftbudgetens anslag i förhållande till det i januari framlagda riksstatsförslaget innebär en höjning av utgifterna med 396 miljoner kronor från 14 852 till 15 248 miljoner kronor.

De redovisade uppgifterna om driftbudgetens inkomster och utgifter har sammanställts i särskild tabell. Enligt denna överstiger inkomsterna utgifterna med 252 miljoner kronor. Efter en bokföringsmässig korrigering med 25 miljoner kronor motsvarande det nettobelopp av kommunalskattemedel som, enligt vad jag tidigare anfört, beräknas skola återföras från budgetutjämningsfonden, uppgår överskottet till 277 miljoner kronor. I statsverkspropositionen redovisades, som tidigare nämnts, ett motsvarande överskott på 284 miljoner kronor.

Enligt uppgifter från vederbörande anslagsförvaltande myndigheter skulle behållningarna under driftbudgetens reservationsanslag komma att minska med totalt sett ca 200 miljoner kronor under det framförliggande budgetåret. För egen del finner jag det dock mera realistiskt att räkna med att ifrågasvarande behållningar endast kommer att reduceras med 100 miljoner kronor.

Jag vill framhålla att det sålunda kvarstående överskottet på 177 miljoner kronor kan komma att reduceras på grund av tillkommande utgifter i form av anslagsöverskridanden och tilläggsstater. Det bör erinras om att under budgetåren 1955/56—1959/60 har tilläggsstater på driftbudgeten förekommit i följande utsträckning av andra skäl än lönehöjningar, nämligen 370, 175, 512, 319 respektive 104 miljoner kronor eller med i genomsnitt ca 300 miljoner kronor per år.

I fråga om *kapitalbudgeten* har, sedan statsverkspropositionen avlämnades, framlagts förslag innebärande en ökning av investeringsanslagens summa med sammanlagt nära 15 miljoner kronor. Huvuddelen av denna ökning eller 12 miljoner kronor hänför sig till det under fonden för låneunderstöd äskade anslaget till bidrag till Internationella utvecklingsfonden.

Driftbudgeten

Miljoner kronor

	1953/54	1954/55	1955/56
Inkomster	8 535	8 907	10 072
Utgifter	¹ 8 130	¹ 8 619	¹ 9 691
Överskott eller underskott	405	288	381
Avsättning till (-) resp. återföring från (+) budgetjämningsfonden av kommunalskatte- medel (netto)	—	—	- 250
Överskott eller underskott	405	288	³ - 225

¹ Reservationsmedelsförändringar inräknade.² Därav riksstat 13 591, tilläggsstat I och II 183 mkr.³ Efter avdrag för vissa medel som insatts på särskilt konto i riksbanken (se motsvarande tabell i finansplanen för budgetåret 1958/59).

De avskrivningsmedel och övriga likvida medel som står till förfogande för investeringarnas finansiering dels i form av anslag å driftbudgeten, dels såsom avskrivningsmedel m. m. inom de olika kapitalfonderna kan nu beräknas uppgå till 1 058 miljoner kronor. Då investeringsanslagens summa, efter den förändring som redovisats i det föregående, uppgår till 2 765 miljoner kronor och då det samlade beloppet av kvarstående anslagsbehållningar synes komma att förbli oförändrat under det framförliggande budgetåret, kan det totala medelsbehovet för kapitalbudgetens del uppskattas till (2 765 — 1 058) 1 707 miljoner kronor. Detta belopp redovisas under rubri-

Kapitalbudgeten

Miljoner kronor

	1953/54	1954/55	1955/56
Investeringsanslag	1 947	2 102	2 272
Avgår: Avskrivningsmedel och övriga likvida medel	- 914	- 1 025	- 1 244
Återstående medelsbehov	³ 1 033	³ 1 077	³ 1 028

¹ Därav riksstat 2 741 samt tilläggsstat I och II 177 mkr.² Därav 1 mkr å tilläggsstat II (hänsyn har även tagits till att 60 mkr av avskrivningsanslag enl. riksräkenskapsverkets beräkningar icke kommer att utnyttjas).³ Förändringar av anslagsbehållningarna inräknade.

1956/57	1957/58	1958/59	1959/60			1960/61	
			enl. riks- staten	enl. stv. prop. 1960	ny be- räkning	enl. stv. prop. 1960	ny be- räkning
10 691	12 019	12 604	12 706	13 435	13 485	15 011	15 500
¹ 10 978	¹ 12 120	¹ 12 743	13 591	13 684	² 13 774	14 852	15 248
- 287	- 101	- 139	- 885	- 249	- 289	159	252
- 100	- 250	- 200	+ 150	+ 100	+ 100	+ 125	+ 25
³ - 571	³ - 451	- 339	- 735	- 149	- 189	284	277
Minskning (-) resp. ökning (+) av be- hållningarna å reservationsanslag ..			- 150	- 100	+ 150	-	- 100
Nettomerutgifter å övriga anslag			-	-	- 28	-	-
Underskott (-) resp. överskott (+) inkl. reservationsmedelsförändring och merutgifter			- 885	- 249	- 67	+ 284	+ 177

ken Lånemedel i den investeringsplan som nu framlägges på sedvanligt sätt. Till denna beräkning får givetvis fogas en reservation för eventuella tilläggsstatsanslag.

Myndigheternas disposition av rörlig kredit i riksgäldskontoret förutses bli oförändrad under 1960/61. Tidigare räknades med en ökning av 50 miljoner kronor.

För att ge en samlad bild av statens totala, faktiska inkomster och utgifter under innevarande och nästkommande budgetår har drift- och kapital-

1956/57	1957/58	1958/59	1959/60			1960/61	
			enl. riks- staten	enl. stv. prop. 1960	ny be- räkning	enl. stv. prop. 1960	ny be- räkning
2 046	2 510	2 441	2 741	2 916	¹ 2 918	2 751	2 765
- 1 403	- 1 306	- 869	- 976	- 976	³ - 917	- 1 037	- 1 058
³ 648	³ 1 204	³ 1 572	1 765	1 940	2 001	1 714	1 707
Minskning (+) resp. ökning (-) av an- slagsbehållningarna			+ 25	- 50	- 75	-	-
Totalt återstående medelsbehov för ka- pitalbudgeten (inkl. förändring av anslagsbehållningarna)			1 790	1 890	1 926	1 714	1 707

budgeten på vanligt sätt sammanställt till en *totalbudget*. Resultatet redovisas i särskild tabell.

Totalbudgeten
Miljoner kronor

	1958/59	1959/60			1960/61	
		enligt riks- staten	enl. stv. prop. 1960	ny beräk- ning	enl. stv. prop. 1960	ny beräk- ning
Överskott (+) eller under- skott (-) på driftbud- geten.....	¹ - 339	- 735	- 149	- 189	+ 284	+ 277
Minskning (-) resp. ökning (+) av behållningarna å reservationsanslag	—	- 150	- 100	+ 150	—	- 100
Nettomerutgifter å övriga anslag	—	—	—	- 28	—	—
Fondering hos riksgäldskon- toret av sjukförsäkrings- kommande arbetsgivarbi- drag.....	+ 41	+ 39	+ 40	+ 47	—	—
Avsättning (+) resp. åter- föring (-) av kommunal- skattemedel.....	+ 200	- 150	- 100	- 100	- 125	- 25
Medelsbehov på kapitalbud- geten efter avdrag för av- skrivningar o. dyl.	¹ - 1 572	- 1 765	- 1 940	- 2 001	- 1 714	- 1 707
Minskning (-) resp. ökning (+) av anslagsbehållning- ar på kapitalbudgeten ..	—	- 25	+ 50	+ 75	—	—
Ökad (-) resp. minskad (+) disposition av rörliga kre- diter	+ 242	- 50	- 50	—	- 50	—
Totalbudgetens underskott	- 1 428	- 2 886	- 2 249	² - 2 046	- 1 605	³ - 1 555

¹ Inkl. förändring av anslagsbehållningar.

² Detta belopp kommer icke att motsvara upplåningsbehovet, vilket påverkas bl. a. genom att de i riksbanken fonderade LKAB-medlen (90 mkr) kommer att överföras till riksgäldskontoret. Det formella upplåningsbehovet minskar härigenom i motsvarande utsträckning.

³ Utan hänsynstagande till ev. tilläggsstater och överskridanden.

I denna har beaktats, att avsättningar respektive återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel icke utgör någon kassamässig utgift eller inkomst för staten.

Av tabellen framgår att de nu kända transaktionerna för budgetåret 1960/61 skulle medföra ett underskott på totalbudgeten av 1 555 miljoner kronor, vilket är något mindre än det belopp som framräknades i statsverkspropositionen exklusive lönehöjningar och andra tillkommande utgifter. Underskottet är vidare omkring 500 miljoner kronor lägre än det för inneva-

rande budgetår beräknade och något högre än det som redovisades för 1958/59.

Det nu beräknade underskottet på totalbudgeten för nästa budgetår kan ses mot bakgrunden av följande uppgifter rörande totalbudgetens saldon under budgetåren 1950/51—1958/59 och det nu beräknade saldot för budgetåret 1959/60.

Budgetår	Totalbud- getsaldo	Budgetår	Totalbud- getsaldo
1950/51	— 324	1956/57	— 762
1951/52	+ 434	1957/58	— 1 135
1952/53	— 746	1958/59	— 1 428
1953/54	— 1 098	1959/60	— 2 046
1954/55	— 1 085	1960/61	¹ — 1 555
1955/56	— 598		

¹ Utan hänsynstagande till ev. tilläggstater och överskridanden.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört har Kungl. Maj:t i propositionen nr 150 föreslagit riksdagen att upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1960/61 enligt en vid statsrådsprotokollet såsom *Bilaga 1* fogad specifikation. Denna specifikation överensstämmer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevilningarna med undantag av att i specifikationen inkomsterna å följande inkomstitlar beräknats sålunda:

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 900 000 000
Arvsskatt och gåvoskatt	100 000 000
Fordonsskatt	410 000 000
Tullmedel	775 000 000
Särskilda varuskatter	340 000 000
Omsättningsskatt å motorfordon	180 000 000
Skatt å kaffe	25 000 000
Tobaksskatt	900 000 000
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag	15 000 000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	1 125 000 000
Statlig nöjesskatt	30 000 000
Energiskatt	550 000 000
Postverket (överskott)	1 000 000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 150 föreslagna beräkningarna av bevilningarna i förhållande till statsverkspropositionens beräkningar innebär en sammanlagd ökning med 520 000 000 kronor.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

SlopanDET av omsättningsSkatten

I motionerna I:399 och II:508 erinras om att den allmänna varuskatten — sedan kompensation för densamma delvis tillgodoförts vissa grupper — har medfört en höjning av skattetrycket med över 1000 milj. kronor. Härigenom har enligt motionärernas mening ett orimligt högt skattetryck uppstått, vilket trots de ovannämnda kompensationsåtgärderna är en alltför tung börda särskilt för de lägre inkomstgrupperna. Som tungt vägande skäl mot den allmänna varuskatten har motionärerna framhållit de ökade kostnader som den medför för näringslivet i ett för detsamma känsligt läge, då redan tidigare kostnaderna drivits upp bl. a. genom besluten om obligatorisk tilläggspensionering och om arbetstidsförkortning och då en skärpt konkurrens är att vänta gentemot utlandet inför en utvidgad frihandel i Europa. Ett annat avgörande skäl mot den allmänna varuskatten har för motionärerna varit, att densamma föranleder betydande extra arbete och därmed förenade kostnader för de företagargrupper, som ålagts att utan ersättning ha hand om uppbörderna av skatten. Motionärerna finner det nödvändigt att den allmänna varuskatten avskaffas snarast möjligt. Då härvid erforderliga budgetförstärkningar efter beslut av årets riksdag till stor del inte kan vinna effekt förrän under det senare halvåret av nästkommande budgetår, föreslås att förordningen om allmän varuskatt skall upphöra att gälla den 1 januari 1961. Härvid bör även de åtgärder, som vidtagits i direkt konsekvens av den allmänna varuskatten, upphöra att gälla och bestämmelserna på ifrågavarande områden återställas till förhållandena före den allmänna varuskattens införande. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att efter beslut om avskaffande av den allmänna varuskatten vidtaga härför erforderliga åtgärder.

Om den allmänna varuskatten avskaffas från nyssnämnda datum uppskattar motionärerna inkomstbortfallet för staten under budgetåret 1960/61 till 500 milj. kronor. Budgetförsvagningen beräknas dock stanna mellan 300 och 400 milj. kronor med hänsyn till att statens utgifter för kompensationsåtgärder och kostnadsfördyringar i anledning av den allmänna varuskatten samtidigt bortfaller. Motionärerna anser det självklart att en underbalansering av driftbudgeten inte kan accepteras i nuvarande konjunkturläge. Vid avskaffande av den allmänna varuskatten måste därför tillses att statsbudgeten förstärkes i erforderlig utsträckning utöver det i finansplanen för budgetåret 1960/61 redovisade överskottet på driftbudgeten om 284 milj. kronor.

Vid bedömningen av denna fråga finner motionärerna att särskild hänsyn måste tagas såväl till de ökade kostnader för folkpensionerna, vartill en höjning av folkpensionerna i överensstämmelse med givna löften kan leda. Från denna utgångspunkt anser motionärerna en balanserad driftbudget vara garanterad om en budgetförstärkning av cirka 600 milj. kronor kan uppnås, vari dock icke inräknats ökade inkomster från folkpensionsavgif-

ten. För detta syfte föreslås i annat sammanhang från motionärernas sida besparingar i den statliga verksamheten, som för budgetåret 1960/61 medför en budgetförstärkning av cirka 280 milj. kronor. Därjämte framföres i annan motion yrkande om att vinstuttaget från LKAB samt inkomsterna från domänverket och postverket i riksstaten skall uppföras med sammanlagt 85 milj. kronor högre belopp än som skett. Ytterligare skulle eventuellt behöva uttagas tillfälliga inkomstförstärkningar å cirka 235 milj. kronor. Detta belopp anger motionärerna förslagsvis kunna vinnas genom skattehöjningar på vin, sprit och tobak (100 milj. kr), diverse punktskatter och avgifter (15 milj. kr.), en budgetsaneringsavgift (100 milj. kr.) och avskaffande av vissa schablonavdrag (20 milj. kr.).

Motionärerna finner det omöjligt att i nuvarande läge få någon säker uppfattning om statsinkomsternas faktiska utveckling under nästa budgetår. Det fortgående konjunkturuppsvinget gör det möjligt, att statens inkomster kan komma att ökas med väsentligt högre belopp än som upptagits i finansplanen. Det synes motionärerna därför inte rimligt att riksdagen nu skulle fatta beslut om sådana inkomstförstärkningar. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att efter beslut om den allmänna varuskattens avskaffande framlägga förslag för höstriksdagen om inkomstförstärkningar i enlighet med det i motionerna anförda, därest och i den mån då skulle föreligga behov av sådan förstärkning av budgeten.

Motionärerna i motionerna I: 404 och II: 513 framhåller att en utgiftsbegränsande politik bör föras i syfte att sanera statsfinanserna och skapa det statsfinansiella underlaget för en effektiv stabiliseringspolitik samt att lägga en grund för samordnade och tidsmässigt planerade skattesänkningar. För löpande utgifter torde de besparingar, som redan inledningsvis måste konkretiseras, behöva vid fullt genomslag överstiga storleksordningen 1 000 milj. kronor. Dessa besparingsförslag måste sedan byggas ut så att full täckning föreligger för det inkomstbortfall, vilket kan påräknas för statens del av skattesänkningarna allteftersom dessa träder i kraft. Därutöver måste besparingarna ge rum för en successiv förstärkning av driftbudgeten och kompletteras med en strävan att vid stigande konjunktur och under högkonjunktur hålla den upplåning nere, som erfordras för statens kapitalutgifter.

Motionärerna anser övervägande skäl tala för att en skattesänkingsperiod inledes med att omsättningsskatten borttages. Denna skatt framstår i allmänna medvetandet på ett alldeles särskilt sätt som en symbol för högskattepolitiken. Dess rent objektiva skadeverkningar är därför — av psykologiska skäl — betydande. Omsättningsskatten slår självfallet igenom som prishöjningar och gör detta samtidigt som inflationstrycket på prisnivån också av andra orsaker kan befaras pressa upp priserna. För lönebildningen både i vad det gäller avtalsuppgörelserna och de risker för löneglidning, som läget på arbetsmarknaden kan komma att aktualisera, är omsättningsskatten en irriterande faktor, naturligtvis närmast av psykologisk natur men därför inte mindre riskbemängd. Med hänsyn till att de kompensationer, som

beslöts i samband med omsättningsskattens införande, inte låter sig ändras under ett löpande år utan först vid ett kalenderårsskifte, förordar motionärerna att den allmänna omsättningsskatten borttages från den 1 januari 1961. Från samma tidpunkt bör de kompensande åtgärder avvecklas vilka infördes på grund av omsättningsskatten.

Motionärerna anser vidare att sådana reformer i skattesystemet, som avser att befordra vilja och förmåga till ökat frivilligt sparande, bör insättas så att de snarast möjligt får sin stimulerande effekt. Begränsningen i det sammanlagda skattetrycket bör också — så snart detta kan underbyggas genom begränsningar i statens utgifter — komma medborgarna till del genom en sänkning för alla av de direkta skatterna. Väsentligt är enligt motionärernas mening att en dylik skattesänkning i produktivt syfte utformas så att marginalsikten radikalt minskas på de arbetsförtjänster och i synnerhet de familjeinkomster, som är vanliga och kan beräknas bli än vanligare under åren framöver. Sänkningen av den direkta skatten bör genomföras från den 1 januari 1962.

Sammanfattningsvis anger motionärerna en tidtabell för skattesänkningar, vilken såvitt här är i fråga, innebär i stort sett följande. Med verkan från den 1 januari 1961 avvecklas omsättningsskatten. Varulagervärderingsreglerna skärpes icke. Beskattningen av sprit, vin och tobak bibehålles vid ungefär sin nuvarande höjd. Folkpensionsavgiften höjes en halv procent. De komparationer som hänger samman med omsättningsskatten avvecklas i huvudsak. Det behov av utgiftsbegränsningar detta föranleder kan för helt år uppskattas till netto omkring 1 000 milj. kronor. Under närmast framförliggande budgetår kan det behövlige besparingsgenomslaget beräknas till omkring 600 miljoner kronor. Med verkan från den 1 januari 1962 sänks den direkta statskatten för alla genom en reform av skatteskalorna, vars tyngdpunkt ligger på inkomster mellan 10- och 30 000 kronor. Den skattesänkning som på detta vis åstadkommes och som måste motvägas kan för helt år anses uppgå till 600 milj. kronor. Sitt fulla genomslag i budgeten får den emellertid först det budgetår som börjar den 1 juli 1962. För budgetåret efter nästa blir den statsfinansiella effekten knappt en tredjedel.

I motionerna I:413 och II:529 erinras inledningsvis om, att motionärerna yrkade avslag på det för fjolårets höstriktsdag framlagda förslaget till allmän omsättningsskatt med tillhörande följdförslag och i stället lade fram ett finansieringsalternativ, innebärande utgiftsbeskränningar, viss begränsad punktskatt höjning samt inkomstförstärkning bl. a. genom höjning av vissa socialförsäkringsavgifter. I motionerna konstateras, att det angivna alternativet skulle ha lett fram till ett kalkylerat överskott i budgetförslaget för budgetåret 1960/61 av ungefär samma storleksordning som det av finansministern i sitt budgetförslag nu preliminärt angivna. Motionärernas budgetalternativ säges i jämförelse med regeringens ha erbjudit den fördelen att balansen hade nåtts på en lägre statlig utgiftsnivå och utan den rekordartat stora engångshöjning av skattetrycket som omsättningsskattens genomförande ovanpå förutvarande höga skatter har inneburit. De

för medborgarna kännbara följdverkningarna av omsättningsskatten, bl. a. prishöjningar och ökade inflationsrisker, hade också undvikits. Den statliga budgetpolitiken bör enligt motionärernas mening i framtiden utformas med större beaktande av att en fortgående stegring av de offentliga utgifterna i snabbare takt än resursernas tillväxt ökar inflationsriskerna, höjer kostnadsnivån, motverkar en ökning av produktiviteten samt gör de »automatiska» utgiftsökningarna i den offentliga hushållningen till ett allvarligt problem. Detta bör ske genom besparingar på nu utgående utgifter och återhållsamhet med nya sådana för att möjliggöra ett sänkt skattetryck och likväl bereda utrymme för vissa särskilt angelägna insatser för utbildnings-, undervisnings- och forskningens behov. I en rationellt avvägd budgetpolitik med sikte på en avlastning av skattefinansieringen bör också ingå en ökad användning av socialförsäkringsavgifter för viktigare sociala förmåner, där så kan ske utan tekniska olägenheter.

Motionärerna föreslår att omsättningsskatten avskaffas fr. o. m. den 1 januari 1961 och beräknar det härigenom uppkommande inkomstbortfallet för staten under finansåret 1960/61 till 450 milj. kronor. Vid denna beräkning har hänsyn tagits till eftersläpningen i omsättningsskattens uppbörd.

Härefter behandlar motionärerna frågan om lämpliga åtgärder i syfte att åstadkomma täckning i budgeten för det nämnda inkomstbortfallet. I samband härmed framhålls, att den i årets statsverksproposition framlagda beräkningen av väntade statsinkomster för 1960/61 i jämförelse med den kalkyl, på vilken höstens budgetdiskussion grundade sig, visar en uppgång med mer än 300 milj. kronor — med frånräknande av den allmänna omsättningsskatten och justeringen av inkomstskatteskalen. Motionärerna finner därför en anpassning av det vid 1959 års höstriksdag framförda budgetalternativet till de ändrade förutsättningarna vara naturlig. I motionerna redovisas ett program med besparingar och budgetförstärkningar avseende budgetåret 1960/61, varav besparingsförslag om ett sammanlagt belopp av 256 milj. kronor framförts i skilda motioner vid riksdagens början. Därutöver innehåller programmet, för den händelse beslut fattas om omsättningsskattens avskaffande, ytterligare möjligheter till besparingar och budgetförstärkningar om tillhoppa 335 milj. kronor i form av minskad subventionering av den allmänna sjukförsäkringen (120 milj. kr.), återgång till förutvarande barnbidrag i samband med omsättningsskattens avskaffande (45 milj. kr.), höjning av folkpensionsavgiften med en procent från den 1 januari 1961 (75 milj. kr.) samt begränsad höjning av punktskatterna på sprit, vin och cigarretter (95 milj. kr.). Vad som utöver de vid riksdagens början framförda besparingsyrkandena kan behövas av de sist nämnda posterna, för att erforderlig budgettäckning skall uppnås, anser motionärerna böra bestämmas av riksdagen senare under vårsessionen i samband med den slutliga budgetbehandlingen. Den kompletterande inkomstberäkning som kommer i vår bör således avvaktas.

Motionärerna anser vidare att den begränsade lättnad i den statliga inkomstbeskattningen som genomfördes vid 1959 års höstriksdag bör kvar-

stå som ett led i en sänkning av den direkta beskattningen. Samtidigt framhålls att motionärerna i särskild motion begärt en översyn av skattesystemet varigenom bl. a. inkomstskatteskalen skall överses i syfte att lindra progressionen. Den skärpning av progressiviteten i inkomstskatteskalen, som företogs i samband med omsättningskatten, bör dock enligt motionärernas mening, oavsett utredningen, avlägsnas snarast möjligt.

Inkomstskatteskalorna

Till stöd för yrkandet i motionerna I:409 och II:522 om ändring av skatteskalorna anför motionärerna att skattepolitiken måste utformas så, att människorna känner att det lönar sig att arbeta. Den i fjol vidtagna höjningen av marginalskattesatserna bör därför undanröjas. I likhet med flera tjänstemannaorganisationer anser motionärerna det i längden skadligt, att marginalskatten, som redan tidigare nått en sådan höjd att extra arbetsinsatser i inkomsthöjande syfte i hög grad dämpats, nu ytterligare höjts inom vissa inkomstskikt.

Utskottets yttrande

Till en början upptar utskottet till behandling de yrkanden om slopande av den allmänna varuskatten, som framställdes i de vid riksdagens början väckta motionerna I:399 av herr Bengtson m. fl. och II:508 av herr Hedlund m. fl., I:404 av herr Ewerlöf m. fl. och II:513 av herr Hjalmarson m. fl. samt I:413 av herr Lundström m. fl. och II:529 av herr Ohlin m. fl. I samtliga dessa motioner yrkas att den allmänna varuskatten avskaffas från och med år 1961. Inkomsterna under löpande budgetår beröres alltså icke av den föreslagna åtgärden. Däremot påverkas utfallen av budgeten för budgetåret 1960/61 och senare budgetår av en sådan reform.

Som av det kompletterade riksstatsförslaget för budgetåret 1960/61 framgår visar driftbudgeten — med hänsyn tagen till beräknad reservationsmedelsförbrukning — ett överskott å ca 180 milj. kronor. Hänsyn har härvid inte tagits till de tilläggsstater som erfarenhetsmässigt tillkommer under löpande budgetår. Det angivna överskottet är av den storleksordningen att driftbudgeten kan anses säkerställd för budgetåret 1960/61. Härvid skulle totalbudgetens underskott komma att uppgå till närmare 1 600 milj. kronor. Lånebehovet skulle därvid nedbringas med ca 400—500 milj. kronor från innevarande budgetår.

Om såsom motionärerna föreslagit den allmänna varuskatten slopas från och med årsskiftet 1960/61 kommer den häremot svarande inkomstposten på driftbudgeten, som i det kompletterade riksstatsförslaget beräknats till 1 400 milj. kronor, att nedgå med ca 450 milj. kronor, vilket motsvarar det belopp som eljest skulle inflyta vid två uppbördsterminer för preliminär varuskatt under våren 1961. För budgetåret 1961/62 skulle skattebortfallet

bli ca 1 400 milj. kronor. Om man samtidigt avstår från de åtgärder, som i kompensrande syfte vidtogs i samband med skattens införande, skulle kostnaderna givetvis bli lägre eller för budgetåret 1960/61 350 å 400 milj. kronor och under därpå kommande budgetår ca 1 100 milj. kronor. Då motionärerna — med vissa modifikationer — utgår ifrån att de kompensrande åtgärderna skall slopas är det de sistnämnda beloppen som har aktualitet i förevarande hänseende.

I de nämnda motionerna utgår motionärerna från att det inte är lämpligt att driftbudgeten i det rådande ekonomiska läget är underbalanserad. Lika så synes motionärerna ha den uppfattningen att driftbudgeten för budgetåret 1961/62 inte kommer att tåla den påfrestning, som ett slopande av varuskatten skulle innebära. De anser därför att det inkomstbortfall som blir följden av ett slopande av den allmänna varuskatten i stort sett bör uppvägas av andra budgetförstärkande åtgärder. Motionärerna har därvid främst pekat på lämpligheten av att genomföra vissa utgiftsminskningar i förening med inkomstförstärkningar av annan art. I vissa motioner uppskattas inkomsterna till högre belopp än vad departementschefen beräknat. Emellertid skiljer sig de olika motionerna inbördes i flera och väsentliga avseenden starkt från varandra såväl med avseende å omfattning som med avseende å utformning av förslagen.

En granskning av de olika alternativen till varuskatten visar följande. I motionerna I: 399 och II: 508 förordas vissa besparingar på utgiftssidan uppgående till sammanlagt 278 milj. kronor samt att inkomsterna från de affärsdrivande verken uppräknas med 85 milj. kronor. Tillhoppa skulle dessa åtgärder medföra en budgetförbättring å 363 milj. kronor. Av besparingarna utgöres den största delen av minskade utgifter för bostadssubventioner och minskade utgifter för statsbidraget till den allmänna sjukförsäkringen. Huvudparten av besparingsförslagen har riksdagen redan beslutat att avslå. I nämnda motioner har också pekats på möjligheten att genom tillfälliga inkomstförstärkningar tillföra budgeten ca 235 milj. kronor, bl. a. genom en budgetsaneringsavgift å 100 milj. kronor och skatter på vin, sprit och tobak med lika stort belopp. Beträffande de tillfälliga inkomstförstärkningarna förutsätter motionärerna att Kungl. Maj:t sedan beslut fattats om den allmänna varuskattens avskaffande framlägger förslag för höstriksdagen om de inkomstförstärkningar som då visar sig erforderliga. Såvitt gäller budgetåret 1961/62 har motionärerna uttalat att det i nuvarande läge är vanskligt att bedöma inkomstutvecklingen. Det är emellertid klart att ytterligare utgiftsminskningar i den statliga verksamheten är nödvändiga. En särskild kommitté bör därför enligt motionärernas uppfattning tillsättas för att söka möjliggöra en balanserad driftbudget för såväl budgetåret 1960/61 som 1961/62.

I motionerna I: 413 och II: 529 redovisas olika åtgärder för erhållande av budgetförstärkning å sammanlagt 546 milj. kronor för budgetåret 1960/61. Dessa förslag avser såväl minskning av vissa poster på budgetens utgiftsida som inkomstökningar, bl. a. genom ändrade skatteregler. Beträffande

vissa av dessa förslag kan enligt motionärernas mening beslut anstå till höstsessionen. Även i dessa motioner utgör minskningen av utgifterna för den allmänna sjukförsäkringen, 120 milj. kronor, och besparingen å bostads-subventionerna, 55 milj. kronor, viktiga poster. I fråga om flertalet poster har riksdagen redan fattat beslut, varvid yrkandena avvisats.

I motionerna I: 404 och II: 513 har såsom väsentliga inslag i besparingspolitiken pekats på de generella hyressubventionerna, sloandet av första barnbidraget, begränsning av statsbidragen till kommunerna m. m. och åtgärder för att rationalisera förvaltningen. Även i dessa frågor har riksdagen fattat beslut, som innebär att den av motionärerna åsyftade effekten inte nås för budgetåret 1960/61.

I förevarande sammanhang upptar utskottet till behandling även de i anledning av kompletteringspropositionen väckta motionerna I:679 av herr Lundström m. fl. och II: 840 av herr Ohlin m. fl. vari yrkas att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att den statliga budgetpolitiken uppläggas med sikte på att enligt i motionerna I: 678 och II: 839 angivna riktlinjer skapa förutsättningar för reformer inom beskattningen.

Utskottet vill beträffande den ekonomiska utvecklingen framhålla, att alltsedan början av förra året ekonomin inom landet är stadd i snabb expansion. Anledning finns att antaga att denna expansion kommer att fortsätta under innevarande år. Ett markant drag i bilden är att produktionsutvecklingen visat en stegring under år 1959 med inte mindre än ca 5 procent. Investeringsviljan inom den privata sektorn, som redan förut varit god, har under konjunkturförbättringen fått en ytterligare stimulans. Av allt att döma har konjunkturuppgången nu nått en sådan styrka att den kan komma in i ett skede där allvarliga risker föreligger för inflationistiska överslag. Det är därför erforderligt att stabiliseringspolitiken upprätthålles med de medel som står till buds. En förutsättning härför är att driftbudgeten inte försvagas. En balanserad driftbudget för år 1960/61 måste i dagens konjunkturläge betraktas som ett minimum.

Beträffande den ekonomiska utvecklingen på längre sikt får utskottet erinra om departementschefens uttalande i kompletteringspropositionen att utsikterna efter den allmänna varuskattens införande är gynnsamma för att under de närmaste åren utan skattehöjningar bedriva en politik, vilken tillgodoser de väsentliga krav som människorna har rätt att ställa på det offentliga insatser i ett väl fungerande samhälle.

Utskottet vill vidare i förevarande sammanhang erinra om att utformningen av den ekonomiska politiken i vårt land sedan länge i väsentliga hänseenden präglats av strävandena att lägga en fast grund för ett fortsatt framåtskridande på olika för samhällslivet viktiga områden. Genom den fortlöpande utbyggnaden av samhällets och de enskildas resurser har allt fler medborgargrupper kunnat få del av den standardhöjning, för vilken utvecklingen på olika verksamhetsfält berett utrymme.

Ett väsentligt drag i de samhälleliga insatserna är att man velat bereda medborgarna ökad trygghet i olika hänseenden. Det må här vara tillräckligt

att peka på strävandena att trygga en hög och jämn sysselsättning, utbyggnaden av olika socialpolitiska åtgärder och upprätthållandet av det militära försvaret. I allt större omfattning har krav ställts på det allmännas insatser i fråga om undervisningen och den vetenskapliga forskningen. Härtill kommer ökade samhälleliga investeringar i fråga om bostäder, vägar, utbyggnad av vattenkraften samt atomkraftens fredliga utnyttjande.

Givet är att en sådan samhällsutveckling inte kunnat ske utan att det allmännas resurser tagits i anspråk i betydande omfattning. Bakom de åtaganden som samhället härvid iklätt sig har stått en stor majoritet av folkets representanter i riksdagen. En följd av dessa åtaganden är att statens utgifter kommit att öka i snabbare takt än inkomsterna.

Som av den föregående redogörelsen framgår har det varit möjligt att för det kommande budgetåret uppnå balans i driftbudgeten. Att detta kunnat ske beror till väsentlig del på den inkomstförstärkning, som införandet av den allmänna varuskatten hösten 1959 innebar. I likhet med departementschefen och motionärerna finner utskottet att driftbudgeten i rådande ekonomiska läge med risk för expansionistiska överslag inte kan underbalanseras. Detta betyder å andra sidan att den allmänna varuskatten inte kan slopas med mindre åtgärder vidtas i syfte att kompensera det inkomstbortfall, som varuskattens avskaffande skulle föranleda. Motionärerna har också framlagt förslag i sådan riktning, vilka förslag utskottet emellertid för sin del inte anser sig kunna godtaga. I främsta rummet avser nämligen motionärerna att genom olika utgiftsminskningar nå besparingar av en storleksordning, som motsvarar en väsentlig del av vad den allmänna varuskatten beräknas ge i intäkter. Dessa besparingsåtgärder drabbar emellertid vissa speciella grupper långt hårdare än andra. Ett bifall till motionsyrkandena skulle således bl. a. innebära att barnfamiljer, sjuka och de familjer, som bor i fastigheter av viss ålder, skulle få bära en väsentlig del av bördan av den nödvändiga budgetåtstramningen. I samma riktning verkar den i vissa motioner föreslagna höjningen av folkpensionsavgiften. I motsats här till träffar den allmänna varuskatten konsumenterna rättvist och likformigt. Genom de kompensationsåtgärder som vidtogs i samband med varuskattens införande har också garantier skapats för en rimlig avvägning av de krav, som kan ställas på medborgarna i olika ekonomiska förhållanden. Vid en prövning av dessa principiellt sett helt skilda alternativ finner utskottet det sist nämnda alternativet vara det lämpligaste.

Det bör här påpekas, att de yrkanden, som från motionärernas sida framställt under våren om besparingar i olika hänseenden och om vissa inkomstförstärkande åtgärder, avslagits av riksdagen. Detta skulle betyda att de i motionerna angivna möjligheterna att från årsskiftet 1961/62 avskaffa varuskatten och ersätta den med utgiftsbesparingar inte längre föreligger. Emellertid har i anledning av kompletteringspropositionen väckts motionsförslag, att sedan beslut fattats om slopande av den allmänna varuskatten, riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle begära förslag till höstriksdagen om minskning av vissa utgifter. Motionsyrkandena om utgiftsminsk-

ningar har överlämnats till behandling av statsutskottet, varför bevillningsutskottet inte har anledning att ingå på dessa frågor i vidare mån än som redan skett. Såvitt gäller det i motionerna I: 399 och II: 508 framställda yrkandet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall begära utredning och förslag till höstriksdagen om sådana inkomstförstärkningar, att det blir möjligt att avskaffa varuskatten från och med den 1 januari 1961 får utskottet anföra följande. De förslag om sådana inkomstförstärkningar som framlagts i de förevarande motionerna är inte närmare utformade. Motionärerna räknar med att ett belopp av 235 milj. kronor skall kunna anskaffas genom sådana tillfälliga inkomstförstärkningar, varibland nämnes en budgetsaneringsavgift och punktskatter på vin, sprit och tobak. Enligt utskottets mening saknas anledning att i rådande läge begära förslag om sådana inkomstförstärkningar.

Med det anförda avstyrker utskottet föreliggande motionsyrkanden om slopande av den allmänna varuskatten.

I de i anledning av kompletteringspropositionen väckta motionerna I: 685 av herr Bengtson m. fl. och II: 846 av herr Hedlund m. fl. yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att åt kommande utredning för en allsidig översyn av skattesystemet må uppdragas att framlägga förslag avseende sänkning av det totala skattetrycket i enlighet med vad motionärerna anført. Närmast synes motionärerna därvid åsyfta att utredningen skall erhålla direktiv att även överväga möjligheterna till ytterligare skattesänkningar. Såsom framgår av utskottets betänkande nr 63 har utskottet förutsatt att utredningen kommer att göra en allsidig och förutsättningslös översyn av skattesystemet. I enlighet härmed anser utskottet behov icke föreligga av någon särskild skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet.

I samband med medgivande av tillstånd till totalisatorverksamhet har Kungl. Maj:t utfärdat vissa föreskrifter rörande dispositionen av inflytande totalisatormedel av innebörd bl. a. att viss del av insatsernas totala belopp skall innehållas, medan återstoden i huvudsak oavkortad återgår till vinnarna. Av det innehållna beloppet utgör viss, efter särskild skala beräknad del ersättning till anordnaren för omkostnader m. m. Återstående del skall inlevereras till statsverket.

Nu gällande föreskrifter innebär att den innehållna andelen vid s. k. kombinerad vadhållning, som endast förekommer i samband med galopptävlingar, är 30 procent och vid annan vadhållning, exempelvis s. k. V 5-spel eller vanligt vinnare- och platsspel, 25 procent i fråga om travtävlingar och 20 procent i fråga om galopptävlingar. Vinstavdraget vid den kombinerade vadhållningen har varit oförändrat sedan år 1948, medan det för travtävlingar gällande 25-procentavdraget tillämpats sedan den 1 juli 1958, då det höjdes från 20 procent.

I propositionen har Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att med verkan från den 1 juli 1960 meddela föreskrifter om dels 35 procents vinstavdrag för V 5-spel och dels 20 procents vinstavdrag för vinnare- och plats-

spel. Förslaget innebär en höjning av vinstavdraget vad angår V 5-spel vid travtävlingar med 10 procentenheter och vid galopptävlingar med 15 procentenheter. Beträffande vinnare- och platsspel innebär förslaget en sänkning av det nuvarande vinstavdraget vid travtävlingar till samma belopp som för närvarande gäller vid galopptävlingar.

De i ämnet väckta motionerna I: 687 av herrar Ebbe Ohlsson och Åkesson samt II: 848 av herr Lothigius m. fl. innefattar yrkande om att vinstavdraget i fråga om V 5-spel vid galopptävlingar måtte begränsas till 30 procent, innebärande att höjningen i förhållande till vad nu gäller skulle bli lika stor för galopptävlingar som för travtävlingar eller 10 procentenheter. Vidare hemställs om sänkning av vinstavdraget vid kombinerat spel från 30 till 25 procent.

Den nuvarande beskattningen av totalisatorspelet framstår såsom mycket liberal i förhållande till den beskattning flertalet andra spelformer är underkastade. Enligt utskottets uppfattning är en jämförelse mellan totalisatorspelet, särskilt V 5-spel, och fotbollstipningen motiverad och det förtjänar med hänsyn härtill erinras om att enligt i propositionen redovisade uppgifter statens inkomster av skatter och liknande vid tippningen under budgetåret 1958/59 uppgick till ca 57 procent av bruttoomsättningen, medan statsverkets inkomster av totalisatorspelet under år 1959 stannade vid 16,3 procent av insatserna. Inte minst för att undvika en snedvridning av förhållandet mellan olika spelformer finner utskottet en höjning av vinstavdraget vid V 5-spel berättigad.

Vad angår höjningens storlek anser utskottet i likhet med departementschefen att skäl kan anföras för ett högre vinstavdrag än det i propositionen föreslagna. Då V 5-spelets fortsatta utveckling emellertid är svår att bedöma anser sig utskottet böra godta vad departementschefen förordat. Utskottet finner det angeläget att samma avdrag blir gällande för allt V 5-spel och kan således inte tillstyrka motionsyrkandet om ett lägre vinstavdrag vid galopptävlingar än vid travtävlingar. Utskottet anser sig även böra avstyrka det i motionerna väckta förslaget om sänkning till 25 procent av det nuvarande vinstavdraget om 30 procent vid kombinerad vadhållning som endast förekommer vid galopptävlingar. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att det nuvarande 20-procentavdraget alltså avses skola gälla för det vid galopptävlingar förekommande V 3-spelet, vilket bedrivs efter andra regler än V 5-spelet beträffande vilket förtidsvadhållning inte kan ske.

Utskottet tillstyrker vidare att vinstavdraget i fråga om vinnare- och platsspel vid travtävlingar sänkes från 25 till 20 procent, varigenom samma procentsats blir gällande vid denna tävlingsform som vid galopptävlingar.

I motionerna har vidare yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att bidragen till trav- och galopporganisationerna ges en sådan storlek att uppfödningen av tävlingshästar inom landet kan hållas på en så lönsam nivå att importen därav kan nedbringas till ett minimum samt att gällande trav- och galoppskala blir föremål för viss justering uppåt.

Med anledning härav vill utskottet erinra om att för innevarande budgetår

ett belopp av 113 000 kronor disponeras för bidrag till skilda grenar av den professionella trav- och galoppsporten. I samband med behandlingen av frågan om bidrag för detta ändamål för budgetåret 1960/61 vid årets riksdag anförde jordbruksutskottet i utlåtande nr 1 att enligt utskottets uppfattning något särskilt stöd i framtiden inte borde utgå över riksstaten till trav- och galoppsporten. Däremot borde genom den pågående utredningen om totalisatorverksamheten eller på annat sätt prövas hur ekonomiskt bistånd till sportens organisationer skulle kunna lämnas direkt genom utnyttjande av totalisatormedel som ej inlevereras till staten. Då dylika överväganden i ämnet inte kunde antas bli slutförda så snart att åtgärder i anledning därav kunde vidtagas redan innevarande kalenderår, fann utskottet det rimligt att 50 000 kronor såsom en övergångsanordning ställdes till förfogande för trav- och galoppsportens organisationer. Vad utskottet härutinnan hemställt har godkänts av riksdagen.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit i ärendet och då totalisatorutredningens uppdrag även innefattar frågan om avvägningen mellan olika intressen då det gäller fördelningen av totalisatorinkomsterna anser utskottet anledning inte föreligga att tillstyrka skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet. Utskottet avstyrker således motionerna I: 687 och II: 848.

I förevarande sammanhang har utskottet vidare att behandla väckta motioner rörande ändrade skatteskalor vid den statliga inkomstbeskattningen. Sådana yrkanden har framställts dels i motionerna I: 409 av herr Per-Olof Hanson och II: 522 av herr Nihlfors m. fl. och dels i motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl.

Yrkandet i motionerna I: 409 och II: 522 går ut på att skattesatsen för gifta i skiktet 16 000—30 000 kronors beskattningsbar årsinkomst skall sänkas med en procent och att skattesatsen för ogifta i skiktet 10 000—20 000 kronors beskattningsbar inkomst likaledes skall sänkas med en procent. I anledning härav vill utskottet erinra om att motionsyrkanden av samma innebörd var föremål för riksdagens ställningstagande, samtidigt som riksdagen antog de från och med årsskiftet gällande nya skatteskalorna. Syftet med denna reform var att motverka den merbelastning för de större löntagargrupperna och med dem jämförda som införandet av den allmänna varuskatten kunde förorsaka. Ett tillgodoseende av motionärernas önskemål skulle få den verkan, att den största skattelindringen — 140 kronor för gifta och 100 kronor för ensamstående — som enligt de sedermera antagna skatteskalorna inträffar vid beskattningsbara inkomster å 10 000—16 000 kronor resp. 6 000—10 000 kronor, skulle komma att gälla även vid alla högre inkomstlägen. Därmed skulle man gå utöver det syfte som man velat nå med reformen nämligen att lätta bördan för de breda lagren. Med hänvisning härtill avslogs nämnda motionsyrkanden.

Enligt utskottets mening äger de skäl, som sålunda anförts emot den ifrågasatta ändringen av de nu gällande skatteskalorna, alltjämt giltighet. Utskottet anser således inte att den av motionärerna förordade sänkningen av skatteprocenten i vissa inkomstlägen bör komma till stånd.

I motionerna I: 404 och II: 513, i vilka motioner förutsättes att den allmänna varuskatten avskaffas från och med ingången av år 1961, yrkas att i samband därmed de före varuskattens införande gällande inkomstskatteskalorna återinföres såvitt avser år 1961. Från och med år 1962 bör enligt motionärernas mening den statliga inkomstskatten sänkas genom en vittgående ändring av skatteskalorna. Den skattesänkning som skulle föranledas av den sistnämnda ändringen av skatteskalorna beräknas för helt år uppgå till 600 milj. kronor, varav på budgetåret 1961/62 skulle falla ungefär en tredjedel eller 200 milj. kronor.

Yrkandet om ändrade skatteskalor under år 1961 sammanhänger med frågan om den allmänna varuskattens slopande. Med utskottets ställningstagande i denna fråga bör även yrkandet om ändrade skatteskalor under sagda tid avvisas. Vad därefter angår yrkandet om en skattesänkning genom reformerade skatteskalor från och med den 1 januari 1962 vill utskottet framhålla att det är vanskligt att redan nu söka bedöma om utrymme finns för en reform av den storleksordning, som motionärerna förordat. Utskottet vill också erinra om att en allmän och förutsättningslös översyn av skattesystemet kommer att äga rum. Att innan denna översyn avslutats och i ett läge då de statsfinansiella förutsättningarna för en skattesänkning av denna omfattning inte kan anses föreligga vidtaga den av motionärerna påyrkade reformen, bör enligt utskottets mening inte komma i fråga. Med det anförda avstyrker utskottet nämnda yrkanden i motionerna I: 404 och II: 513.

I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t vidare föreslagit, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1960/61 med 100 procent av grundbeloppet. Tillika har Kungl. Maj:t i propositionen avgivit förslag till beräkning av bevillningarna för nämnda budgetår.

Enligt gällande bestämmelser skall procenttalet för den statliga inkomstskattens uttagande vara detsamma under helt kalenderår. Då sagda procenttal för senare hälften av löpande budgetår är 100 tillstyrker utskottet, att samma uttagningsprocent bestämmes för förra hälften av budgetåret 1960/61.

I fråga om uttagningsprocenten för senare hälften av budgetåret 1960/61 råder inom utskottet enighet om att den bör vara densamma som för innevarande kalenderår. Utskottet tillstyrker således att procenttalet fastställs till 100. Härmed är yrkandet i motionerna I: 686 och II: 843 i denna del tillgodosett. Däremot finner utskottet skäl inte föreligga för ett uttalande av den innebörd, som påyrkats i motionerna.

De i propositionen nr 150 framlagda beräkningarna av inkomster och utgifter för budgetåret 1960/61 utvisar i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen på inkomstsidan en ökning med 489 milj. kronor och på utgiftssidan en nettoökning med 396 milj. kronor. Driftbudgeten för budgetåret 1960/61 beräknas lämna ett överskott av 277 milj. kronor eller av i stort sett samma storleksordning som det i statsverkspropositionen framräknade överskottet å 284 milj. kronor.

Det i propositionen nr 150 beräknade resultatet för totalbudgeten visar ett underskott å 1 555 milj. kronor exklusive tillkommande utgifter mot 1 605 milj. kronor i statsverkspropositionen. Därvid har beaktats, att avsättningen till respektive återföringen från budgetutjämningsfonden av kommunal-skattede medel inte utgör någon kassamässig utgift eller inkomst för staten.

Beräkningen av bevilningarna utvisar i förhållande till statsverkspropositionen en ökning med 520 milj. kronor. Därvid har inkomsten av skatt å inkomst och förmögenhet m. m. vid den i propositionen nr 150 föreslagna uttagningsprocenten upptagits med 6 900 milj. kronor mot i statsverkspropositionen 6 500 milj. kronor. Inkomstiteln statlig nöjesskatt, som i statsverkspropositionen upptogs med 45 milj. kronor, har i proposition nr 150 upptagits till ett 15 milj. kronor lägre belopp. Därvid har räknats med att statens nöjesskatteintäkter vid bifall till proposition nr 79 rörande ändringar i nöjesskatteförordningen m. m. skulle nedgå med omkring 10 milj. kronor samt hänsyn tagits till den av andra orsaker betingade nedåtgående tendensen i nöjesskatteuppbörden. Emellertid har riksdagen i vissa hänseenden frångått Kungl. Maj:ts förslag, varigenom en ytterligare inkomstminskning å drygt 2 milj. kronor skulle uppkomma. Inkomstiteln synes det oaktat kunna upptagas till 30 milj. kronor.

Inkomsterna under inkomstiteln skogsvårdsavgifter har upptagits till 10 100 000 kronor, vilket belopp beräknas inflyta därest avgiften i enlighet med vad som föreslagits i sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1 fastställles till 1 promille.

Mot de i propositionen nr 150 gjorda beräkningarna av bevilningarna i övrigt har utskottet icke någon erinran.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 150, i vad propositionen hänvisats till bevillningsutskottet,

1) besluta att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordning om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1960/61 med 100 procent av grundbeloppet; samt

2) med avslag å de likalydande motionerna I: 687 av herrar Ebbe Ohlsson och Åkesson samt II: 848 av herr Lothigius m. fl., bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i propositionen förordats, med verkan från och med den 1 juli 1960, meddela föreskrifter om *dels* 35 procents vinstavdrag vid s. k. V 5-spel, *dels* 20 procents vinstavdrag vid vinnare- och platsspel;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 399 av herr Bengtson m. fl. och II: 508 av herr Hedlund m. fl.,

a) såvitt motionerna avser upphävande av förordningen om allmän varuskatt,

b) såvitt motionerna avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande åtgärder i anledning av upphävandet av förordningen om allmän varuskatt,

2) de likalydande motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl., i de delar motionerna behandlas i detta betänkande,

a) såvitt motionerna avser upphävande av förordningen om allmän varuskatt, m. m.,

b) såvitt motionerna avser ändring av 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt med tillämpning fr. o. m. den 1 januari 1961,

c) såvitt motionerna avser ändring av 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt med tillämpning fr. o. m. den 1 januari 1962,

3) de likalydande motionerna I: 413 av herr Lundström m. fl. och II: 529 av herr Ohlin m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 409 av herr Per-Olof Hansson och II: 522 av herr Nihlfors m. fl.,

5) de likalydande motionerna I: 638 av herr Bengtson m. fl. och II: 786 av herr Hansson i Skegrie m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 639 av fru Gärde Widemar och II: 787 av herr Löfgren m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 640 av herr Schött m. fl. och II: 788 av herr Henningson i Visby m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 679 av herr Lundström m. fl. och II: 840 av herr Ohlin m. fl.,

9) de likalydande motionerna I: 685 av herr Bengtson m. fl. och II: 846 av herr Hedlund m. fl.,

10) de likalydande motionerna I: 686 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 843 av herr Hjalmarson m. fl., såvitt motionerna hänvisats till bevillningsutskottet, ävensom

11) de likalydande motionerna I: 687 av herrar Ebbe Ohlsson och Åkesson samt II: 848 av herr Lothigius m. fl.,

mätte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd;

C) att bevillningarna för budgetåret 1960/61 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 900 000 000	
Kupongskatt	7 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Fondskatt	13 500 000	

	Kronor	Kronor
Skogsvårdsavgifter	10 100 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1 500 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	100 000 000	
Lotterivinstskatt	85 000 000	
Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m.	90 000 000	7 208 100 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	410 000 000	
Bensinskatt	850 000 000	1 260 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	775 000 000	
Allmän varuskatt	1 400 000 000	
Särskilda varuskatter	340 000 000	
Omsättningsskatt å motorfordon	180 000 000	
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	40 000 000	
Skatt å kaffe	25 000 000	
Tobaksskatt	900 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandels- bolag	15 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhan- delsbolag	28 000 000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å sprit- drycker	1 125 000 000	
Omsättningsskatt å vin	105 000 000	
Maltdrycksskatt	110 000 000	
Skatt å läskedrycker	70 000 000	
Statlig nöjesskatt	30 000 000	
Energiskatt	550 000 000	5 693 000 000
Postverket (överskott)		1 000 000

Stockholm den 18 maj 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Snygg, Spetz, Jansson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Bengtson, och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Nilsson i Svalöv, Kollberg, Allard, Kärrlander, Magnusson i Borås, Wiklund, Gustafson i Göteborg, Larsson i Luttra och Carlsson i Västerås.

Reservationer

1) av herrar *Hagberg, Spetz, Söderquist, Bengtson, Sundin, Nilsson* i Svälöv, *Kollberg, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg och *Larsson* i Luttra, vilka

dels ansett att utskottet bort anföra följande:

Utskottet delar uppfattningen att den fortgående synnerligen kraftiga stegring av statsutgifterna, som innefattas i det av Kungl. Maj:t framlagda och på vissa punkter kompletterade budgetförslaget, är ägnad att väcka allvarlig oro. Utsikterna att bevara stabiliteten i samhällsekonomin med undvikande av inflationistiska störningar blir enligt utskottets mening sämre om den offentliga utgiftsnivån tillåtes stiga i snabbare takt än resursernas allmänna tillväxt. Samtidigt motverkas ökningen i produktiviteten och den allmänna framstegstakten. Den allmänna varuskattens införande har utan tvivel redan framkallat en utgiftsexpansion och medför mot bakgrunden av den starkt expansiva hållning i fråga om statens utgifter som den nuvarande regeringen företräder risker för ett fortsatt inflationstryck, som med en annan och mera återhållsam skattepolitik skulle kunna undvikas. Bl. a. av denna anledning anser utskottet det vara ett angeläget samhällsintresse att avskaffa den i höstas genomförda omsättningsskatten. Avgörande hänsyn bör enligt utskottets mening vidare tagas till att det samlade skattetrycket undergått en så betydande stegring att det med tanke på det stora samhällsintresset att skapa gynnsammare villkor för arbetsviljan liksom för produktionsförutsättningarna i övrigt måste vara ytterst önskvärt att nå en lättnad i det samlade skattetrycket. Omsättningsskattens genomförande var den största skattehöjning som någonsin vidtagits i ett enda steg i vårt land. Dess avskaffande skulle innebära en betydande skattelättnad särskilt för människor med låga inkomster.

På förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 117 har riksdagen beslutat en omläggning av den allmänna varuskatten för bilar, innebärande att handel med begagnade bilar undantages från omsättningsskatt och att å andra sidan den särskilda omsättningsskatten (accisen) för nya bilar höjes i motsvarande mån. Ändringen har trätt i kraft den 1 maj 1960.

I väckta motioner har under hänvisning till att motionärerna förordat den allmänna varuskattens avskaffande från det kommande årsskiftet yrkats att den genomförda höjningen av bilaccisen endast skall gälla till 1960 års slut. Då utskottet förordat den allmänna varuskattens avskaffande fr. o. m. den 1 januari 1961, yrkar utskottet bifall till motionärernas yrkande beträffande bilaccisen. Denna bör alltså fr. o. m. den 1 januari 1961 återgå till den nivå som gällde före den 1 maj 1960.

dels ansett att utskottet under punkterna B 1 a), 2 a) och 3 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 399 av herr Bengtson m. fl. och II: 508 av herr Hedlund m. fl., I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjal-

marson m. fl. samt I: 413 av herr Lundström m. fl. och II:529 av herr Ohlin m. fl. måtte antaga följande författningsförslag

1) *Förslag*

till

förordning om upphävande av förordningen den 1 dec. 1959 om allmän varuskatt (nr 507)

Härigenom förordnas, att förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt skall upphöra att gälla fr. o. m. ingången av år 1961.

I samband med upphävandet skall följande iakttagas.

1. Förordningen skall alltjämt äga giltighet i fråga om sådant tillhanda-hållande inom riket av vara eller tjänsteprestation, som skett före den 1 december 1960 eller varom före den 16 oktober 1960 slutits skriftligt avtal, däri vederlaget blivit till beloppet fastställt, ändock att vederlag erlägges efter utgången av år 1960.

2. Vad i förordningen stadgas beträffande deklarationsskyldighet, taxering, skattekontroll, uppbörd, anstånd med inbetalning av skatt, indrivning av skatt och restitution av skatt skall alltjämt i tillämpliga delar gälla.

3. Där avdrag från den skattepliktiga omsättningen enligt tredje stycket av anvisningarna till 16 § icke kunnat till fullo utnyttjas under period som där sägs, skall den skattskyldige, efter därom till länsstyrelsen före utgången av år 1961 gjord ansökan, erhålla restitution av varuskatt med belopp motsvarande vad sålunda blivit för mycket erlagt.

4. Erfordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna förordnings upphävande, äger Kungl. Maj:t meddela sådana bestämmelser.

2) *Förslag*

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 19 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

19 §.

Riksskattenämnden består — — — sådan egenskap.

Ordföranden skall — — — hos nämnden.

För envar — — — beträffande suppleanterna.

Förordnande såsom — — — var utsedd.

Ledamöter och — — — i konkurstillstånd.

Kungl. Maj:t — — — nämndens verksamhet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 1 juni 1951 (nr 442) om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Riksskattenämnden må, — — — eller ersättningskatt.

Vad ovan — — — av fastigheten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

dels ock ansett att utskottet under punkterna B 5, 6 och 7 bort hemställa, att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 638 av herr Bengtson m. fl. och II: 786 av herr Hansson i Skegrie m. fl., I: 639 av fru Gärde Widemar m. fl. och II: 787 av herr Löfgren m. fl. samt I: 640 av herr Schött m. fl. och II: 788 av herr Henningson i Visby m. fl. måtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående lydelse fr. o. m. den 1 januari 1961 av 4 § förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 23 november 1956 angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skall fr. o. m. den 1 januari 1961 hava följande lydelse.

4 §.

Omsättningsskatten utgår för personbilar och lastbilar med ett antal kronor, som motsvarar 90 procent av det tal, vilket anger fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med 120 kronor för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjänstevikten överskjuter 1 600 kilogram. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor.

För motorcyklar — — — eljest 360 kronor.

II) av herrar *Hagberg, Nilsson* i Svalöv och *Magnusson* i Borås, vilka anfört följande:

Såsom anförts i motionerna I: 686 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 843 av herr Hjalmarson m. fl. syftar vi i högerpartiet till att utveckla samhället till en självägande demokrati med stigande personligt oberoende, med växande personliga valmöjligheter, med undan för undan vidgad personlig rörelsefrihet. I detta samhälle krävs en lågskattepolitik. Att steg för steg sänka skattetrycket är att göra skattepolitiken produktiv — för människorna såväl som för staten.

För att skattesänkningar skall få sin fulla produktiva verkan krävs, att de underbygges, samordnas och planeras. Väsentliga reduceringar av tidigare beslutade utgifter och sträng återhållsamhet i fråga om nya utgifter är nödvändiga förutsättningar för att skattelättnader skall kunna genomföras och för att de skall bli bestående. Det krävs också, att man redan från början gör upp en tidtabell, som i varje särskild situation och inför varje anspråk på statsmedel är vägledande och normerande.

I förenämnda motioner har högerpartiet presenterat sitt budgetalternativ. Det synes oss obestriddigt att detta är sakligt underbyggt, både såsom helhet och i sina detaljer. Alternativet innebär för budgetåret 1960/61 en betydande budgetförstärkning, i det allra väsentligaste uppnådd genom besparingar. Beräkningarna — som sträcker sig t. o. m. budgetåret 1962/63 — ger ytterligare vid handen, att ett realiserande av de i motionerna sammanfattade förslagen skulle medge de framtida skattesänkningar som högerpartiet under innevarande riksdag aktualiserat.

Vi vill här framhålla, att vi ej finner den omständigheten att beslut numera fattats om praktiskt taget alla de anslag som sammanfattas i förslaget till riksstat vara något hinder för en anpassning av de verkliga statsutgifterna till de inkomster som enligt vårt budgetalternativ är att påräkna för budgetåret 1960/61. Enligt vår mening innefattar fastställandet av en riksstat just ett tillfälle för riksdagen att kräva en sådan anpassning.

I motionerna redovisas även den skattesänkningstidtabell som högerpartiet för sin del gjort upp.

Den 1 januari 1961 försvinner omsättningsskatten utom för vin, sprit och tobak, vilket — om kompensationsåtgärderna i fråga om skatteskalorna samtidigt avvecklas — reducerar medborgarnas skattebörd med drygt tusen miljoner kronor för helt år räknat.

Den 1 januari 1961 träder de skattereformer i kraft som upp till vissa för alla lika belopp ger skattefrihet för sparande för eget hem och för amortering på eget hem och för ungdomens utbildning liksom också för viss avkastning på aktiesparande. Medel att täcka det inledande inkomstbortfall som detta kan medföra avsättes i budgeten för 1960/61.

Den 1 januari 1962 träder högerpartiets nya skatteskalor i kraft. Dessa ger en sammanlagd skattelättnad på sexhundra miljoner kronor.

Något eller några år senare skapar den av skattelättnaderna möjliggjorda produktionsutvecklingen utrymme för en stor familjesskattereform med höj-

da skattefria bottenavdrag vid beskattningen för barnfamiljerna. Dessa avdrag kombineras med bidrag till barnfamiljer med låga inkomster.

Vi ansluter oss till de förslag som innefattas i denna skattesänkningstabell. Vi förordar alltså bifall till förslaget i motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl. om avskaffande av omsättningsskatten fr. o. m. ingången av år 1961. Yrkande härom framställles emellertid i annat sammanhang.

Såsom anförts i motionerna I: 686 och II: 843 bör omsättningsskatten tills vidare bibehållas i fråga om vin, sprit och tobaksvaror. Vi föreslår med hänsyn härtill nedan viss ändring i övergångsbestämmelserna till den lagtext som fogats till motionerna I: 404 och II: 513.

Vi tillstyrker likaledes bifall till de i sistnämnda motioner framlagda förslagen om ändring av skatteskalorna för den statliga inkomstskatten dels fr. o. m. ingången av 1961, dels fr. o. m. ingången av 1962.

Vi finner det slutligen angeläget att riksdagen gör ett särskilt uttalande om hur den statsfinansiella politiken bort och bör föras i enlighet med vad som föreslagits i motionerna I: 686 och II: 843.

På grund av det anförda anser vi att utskottet under punkterna A 1), B 2), B 10) och C) bort hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl. samt de likalydande motionerna I: 686 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 843 av herr Hjalmarson m. fl.,

A 1) under uttalande av att en statsfinansiell politik bort och bör föras som ger grund för omsättningsskattens avskaffande från den 1 januari 1961, för skattefritt sparande enligt därom framställda förslag från den 1 januari 1961 och för en reform och sänkning av den direkta beskattningen från den 1 januari 1962 enligt därom framställda särskilda förslag, besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1960/61 med 100 procent av grundbeloppet;

B 2 a) med antagande av det vid förstnämnda motioner fogade förslaget till förordning om upphävande av förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt (nr 507) besluta följande tillägg till punkt 1 av övergångsbestämmelserna:

Likaledes skall förordningen alltjämt äga giltighet i fråga om tillhållande av vin- och spritdrycker och av tobaksvaror.

B 2 b) antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, — — — utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 11 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

8 000 men icke	10 000 kr.:	880 kr. för	8 000 kr. och	17 % av återstoden;
10 000	»	1 220	»	21 %
12 000	»	1 640	»	27 %
16 000	»	2 720	»	31 %
20 000	»	3 960	»	37 %
30 000	»	7 660	»	43 %
40 000	»	11 960	»	48 %
60 000	»	21 560	»	54 %
100 000	»	43 160	»	59 %
150 000 kr.		72 660	»	65 %

För annan — — — utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 11 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000 men icke	6 000 kr.:	440 kr. för	4 000 kr. och	17 % av återstoden;
6 000	»	780	»	22 %
8 000	»	1 220	»	25 %
10 000	»	1 720	»	28 %
12 000	»	2 280	»	32 %
16 000	»	3 560	»	36 %
20 000	»	5 000	»	41 %
30 000	»	9 100	»	45 %
40 000	»	13 600	»	49 %
60 000	»	23 400	»	54 %
100 000	»	45 000	»	59 %
150 000 kr.		74 500	»	65 %

Ändå att — — — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1961; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1961 eller tidigare år.

B 2 c) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, — — — inkomsten överstiger:

8 000 men icke	12 000 kr.:	800 kr. för	8 000 kr. och	14 % av återstoden;
12 000	16 000	1 360	12 000	18 %
16 000	20 000	2 080	16 000	23 %
20 000	25 000	3 000	20 000	28 %
25 000	30 000	4 400	25 000	33 %
30 000	40 000	6 050	30 000	38 %
40 000	60 000	9 850	40 000	43 %
60 000	100 000	18 450	60 000	48 %
100 000	150 000	37 650	100 000	53 %
150 000	200 000	64 150	150 000	58 %
200 000 kr.		93 150	200 000	63 %

För annan — — — inkomsten överstiger:

4 000 men icke	6 000 kr.:	400 kr. för	4 000 kr. och	14 % av återstoden;
6 000	8 000	680	6 000	18 %
8 000	10 000	1 040	8 000	22 %
10 000	12 000	1 480	10 000	26 %
12 000	16 000	2 000	12 000	30 %
16 000	20 000	3 200	16 000	34 %
20 000	30 000	4 560	20 000	38 %
30 000	40 000	8 360	30 000	42 %
40 000	60 000	12 560	40 000	46 %
60 000	100 000	21 760	60 000	50 %
100 000	150 000	41 760	100 000	55 %
150 000	200 000	69 260	150 000	60 %
200 000 kr.		99 260	200 000	65 %

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1962; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1962 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1962 eller tidigare år.

C) beräkna bevillningarna för budgetåret 1960/61 sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 888 000 000	
Kupongskatt — — — (= utskottet s. 43 rad 3 nedifrån—s. 44 rad 5 uppfifrån) — — —	85 000 000	
Omsättnings- och expeditiionsstämplar m. m.	97 000 000	7 203 100 000
Automobilskattemedel: — — — (= utskottet s. 44 rad 7—11 uppfifrån) — — —	775 000 000	
Allmän varuskatt	985 000 000	
Särskilda varuskatter	340 000 000	
Omsättningsskatt å motorfordon	165 000 000	
Regleringsavgift — — — (= utskottet s. 44 rad 15—28 uppfifrån) — — —	550 000 000	5 263 000 000
Postverket (överskott)		1 000 000

III) av herrar *Spetz, Söderquist, Kollberg och Gustafson* i Göteborg, vilka ansett

dels att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»I de förevarande motionerna har redovisats olika vägar att bereda statsfinansiellt utrymme för omsättningsskattens avskaffande vid det kommande årsskiftet. Enligt utskottets mening är det budgetprogram som angivits i de likalydande motionerna I: 678 av herr Lundström m. fl. och II: 839 av herr Ohlin m. fl. väl avvägt. De förevarande motionerna prövas i denna del av statsutskottet, varför utskottet får hänvisa till ifrågavarande utlåtande av statsutskottet. Det i dessa motioner angivna budgetalternativet innebär att statsbudgeten för nästa budgetår genom besparingar och andra budgetförstärkande åtgärder skulle även efter omsättningsskattens avskaffande den 1 januari 1961 förete ett överskott, vilket i rådande konjunktursituation synes motiverat.

Då statsfinansiella förutsättningar således föreligger att uppnå ett överskott å driftbudgeten yrkar utskottet bifall till yrkandet om den allmänna omsättningsskattens avskaffande den 1 januari 1961.

Vad gäller utformningen av skattepolitiken i övrigt delar utskottet den uppfattning som framförts i de likalydande motionerna I: 678 och II: 839 att så vitt nu kan bedömas saknas statsfinansiella förutsättningar för snara skattelättnader av mera väsentlig omfattning utöver det stora steg i skattesänkande riktning som omsättningsskattens slopande innebär. Men såsom samma motionärer framhållit bör vissa delreformer i beskattningen av mindre kostnadskrävande natur kunna genomföras vid sidan av omsättningsskattens avskaffande under förutsättning av en starkt återhållsam utgiftspolitik. Dessa bör främst vara sådana som i särskilt hög grad kan väntas främja arbetsvilja och sparande eller som är motiverade av starka rättviseskäl. I samma motioner framhålles vidare att en sådan skattepolitik är till gagn för alla folkgrupper och ökar vårt lands konkurrensförmåga inför

de blivande stormarknaderna. Utskottet delar denna mening. Särskilt vill utskottet understryka motionärernas uttalande, att för att åstadkomma förutsättningar för en skattepolitik av sådan innebörd krävs icke endast att utredningar i angivet syfte utföres utan också en målmedveten strävan i denna riktning i uppläggnings av budgetpolitiken. Utskottet tillstyrker därför motionärernas förslag om skrivelse till Kungl. Maj:t av denna innebörd.

Vad gäller det i de likalydande motionerna I: 685 av herr Bengtson m. fl. och II: 846 av herr Hedlund m. fl. framförda yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan att åt kommande utredning för allsidig översyn av skattesystemet må uppdragas att framlägga förslag avseende sänkning av det ökade skattetrycket, vill utskottet hänvisa till sitt betänkande nr 63, där utskottet behandlat vid riksdagens början väckta motioner med yrkande om översyn av skattesystemet. Såsom angivits i de i detta sammanhang behandlade motionerna I: 412 av herr Lundström m. fl. och II: 528 av herr Ohlin m. fl. bör det ingå i uppdraget för en sådan allsidig översyn av skattesystemet, som här begärts, att utarbeta förslag till reformer av beskattningen som innebär en sänkning av det totala skattetrycket. I förenämnda betänkande har utskottet hemställt att de synpunkter och förslag som framförts i dessa motioner skall prövas av utredningen. Med anledning av motionerna I: 685 och II: 846 föreslår utskottet, att riksdagen i samma skrivelse särskilt framhåller som sin uppfattning att ifrågavarande översyn skall arbeta med målsättningen att nå en sänkning av det totala skattetrycket. Härutöver vill utskottet framhålla att en allsidig översyn av skattesystemet torde kräva viss tid. Att låta lättnader i beskattningen helt anstå till dess resultatet av översynen föreligger, anser utskottet inte bör komma i fråga.

I förevarande sammanhang har utskottet vidare att behandla väckta motioner rörande ändrade skatteskalor vid den statliga inkomstbeskattningen. Sådana yrkanden har framställts dels i motionerna I: 409 av herr Per-Olof Hanson och II: 522 av herr Nihlfors m. fl. och dels i motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl.

I samband med omsättningskattens genomförande vid föregående års höstsession fastställdes ändrade skalor för den statliga inkomstskatten för fysiska personer. Ändringen innebar emellertid att en skärpning genomfördes av marginalskatten i vissa inkomstlägen. Yrkandet i motionerna I: 409 och II: 522 går ut på att den genomförda skärpningen skall avlägsnas. Utskottet delar uppfattningen att den beslutade marginalskattehöjningen bör undanröjas och yrkar därför bifall till förevarande motioner. Det härmed förenade inkomstbortfallet — ca 25 milj. kr. för helt år — är inräknat i det av utskottet i det föregående förordade budgetalternativet och rymmes alltså inom ramen för en väl balanserad budget.

Vad gäller yrkandet i motionerna I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 513 av herr Hjalmarson m. fl. om att beslut skall fattas nu om ändrade skatteskalor att träda i kraft den 1 januari 1962 anser utskottet med hänsyn till svårigheten att på ett så tidigt stadium överblicka de statsfinansiella förutsättningarna det inte tillrådligt att nu fatta beslut om ett så betydande

inkomstbortfall, som därmed skulle bli följden, utöver omsättningsskattens avskaffande. I övrigt torde frågan om skatteskalornas utformning bli föremål för prövning inom den kommande allmänna skatteutredningen. Utskottet avstyrker därför detta motionsyrkande, liksom yrkandet i samma motioner om återgång under år 1961 till den före innevarande år gällande högre skatteskalan.

Med vad utskottet här anfört och hemställt har utskottet besvarat de likalydande motionerna I: 399 av herr Bengtson m. fl. och II: 508 av herr Hedlund m. fl., de likalydande motionerna I: 685 och II: 846 av samma motionärer samt de likalydande motionerna I: 686 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 843 av herr Hjalmarson m. fl.

I samband — — — (= utskottet s. 38 rad 18 nedifrån—s. 40 rad 19 uppifrån) — — — och II: 848.

I propositionen — — — (= utskottet s. 41 rad 23 uppifrån—rad 10 nedifrån) — — — till 100.

De i — — — (= utskottet s. 41 rad 7 nedifrån—s. 42 rad 19 uppifrån) — — — 30 milj. kronor.

De i propositionen nr 150 gjorda beräkningarna av bevilningarna bör med vad utskottet ovan hemställt undergå vissa justeringar. Inkomsttiteln för allmän varuskatt bör således upptagas med 950 milj. kronor och postverkets överskott med 10 milj. kronor.»

dels att utskottet under punkten B 4) bort hemställa,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, — — — inkomsten överstiger

8 000 men icke	10 000 kr.:	800 kr. för	8 000 kr. och 15 % av återstoden;
10 000 » »	12 000 »:	1 100 » »	10 000 » » 20 % » » ;
12 000 » »	16 000 »:	1 500 » »	12 000 » » 27 % » » ;
16 000 » »	20 000 »:	2 580 » »	16 000 » » 31 % » » ;
20 000 » »	30 000 »:	3 820 » »	20 000 » » 37 % » » ;
30 000 » »	40 000 »:	7 520 » »	30 000 » » 43 % » » ;
40 000 » »	60 000 »:	11 820 » »	40 000 » » 48 % » » ;
60 000 » »	100 000 »:	21 420 » »	60 000 » » 54 % » » ;
100 000 » »	150 000 »:	43 020 » »	100 000 » » 59 % » » ;
150 000 kr.		: 72 520 » »	150 000 » » 65 % » » .

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000 men icke	6 000 kr.:	400 kr. för	4 000 kr. och	15 % av återstoden;
6 000 » »	8 000 »:	700 » »	6 000 » »	21 % » » ;
8 000 » »	10 000 »:	1 120 » »	8 000 » »	25 % » » ;
10 000 » »	12 000 »:	1 620 » »	10 000 » »	28 % » » ;
12 000 » »	16 000 »:	2 180 » »	12 000 » »	32 % » » ;
16 000 » »	20 000 »:	3 460 » »	16 000 » »	36 % » » ;
20 000 » »	30 000 »:	4 900 » »	20 000 » »	41 % » » ;
30 000 » »	40 000 »:	9 000 » »	30 000 » »	45 % » » ;
40 000 » »	60 000 »:	13 500 » »	40 000 » »	49 % » » ;
60 000 » »	100 000 »:	23 300 » »	60 000 » »	54 % » » ;
100 000 » »	150 000 »:	44 900 » »	100 000 » »	59 % » » ;
150 000 kr.		74 400 » »	150 000 » »	65 % » » .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1961; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1961 eller tidigare år.

dels ock att utskottet under punkterna B 8) och B 9) bort hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I: 679 av herr Lundström m. fl. och II: 840 av herr Ohlin m. fl. samt de likalydande motionerna I: 685 av herr Bengtson m. fl. och II: 846 av herr Hedlund m. fl. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

dels att åt kommande utredning för allsidig översyn av skattesystemet uppdrages att framlägga förslag avseende sänkning av det totala skattetrycket,

dels att den statliga budgetpolitiken upplägges med sikte på att skapa förutsättningar för reformer inom beskattningen, som till gagn för alla folkgrupper uppmuntrar den enskilde till produktiva insatser, utbildning och sparande samt främjar en gynnsam utveckling av näringslivet och stärker vårt lands konkurrensförmåga inför de kommande stormarknaderna.

IV) av herrar *Bengtson*, *Sundin* och *Larsson* i Luttra, vilka

dels ansett att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 399 av herr Bengtson m. fl. och II: 508 av herr Hedlund m. fl., I: 404 av herr Ewerlöf m. fl. och

II: 513 av herr Hjalmarson m. fl. samt I: 413 av herr Lundström m. fl. och II: 529 av herr Ohlin m. fl. yrkas att den allmänna varuskatten skall avskaffas från och med år 1961. I anslutning till kompletteringspropositionen har i motionerna I: 679 av herr Lundström m. fl. och II: 840 av herr Ohlin m. fl., I: 685 av herr Bengtson m. fl. och II: 846 av herr Hedlund m. fl. samt I: 686 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 843 av herr Hjalmarson m. fl. närmare preciserats de alternativ, som under riksdagen framförts till regeringens budgetpolitik.

Som av — — — (= utskottet s. 34 rad 15 nedifrån — s. 35 rad 7 uppfifrån) — — — förevarande hänseende.

Utskottet vill beträffande den ekonomiska utvecklingen framhålla, att sedan förra året ekonomin inom landet är stadd i snabb expansion. Anledning finns att antaga att denna expansion kommer att fortsätta under innevarande år. Produktionsutvecklingen har under 1959 visat en stegring med ca 5 procent. Investeringsviljan inom den privata sektorn, som redan förut varit god, har under konjunkturförbättringen fått en ytterligare stimulans. Då statens utgifter och bostadsbyggandet samtidigt är av stor omfattning, kan konjunkturen befaras komma in i ett skede, där allvarliga risker föreligger för inflationistiska överslag. Det är därför erforderligt, att politiken inriktas på att upprätthålla ekonomisk stabilitet. En förutsättning härför är att driftbudgeten inte försvagas.

I de nämnda motionerna utgår motionärerna från att det inte är lämpligt att driftbudgeten i det rådande ekonomiska läget är underbalanserad. Tvärtom framhålles, att ett icke oväsentligt driftbudgetöverskott bör eftersträvas. Motionärerna anser, att vid avveckling av den allmänna varuskatten andra budgetförstärkande åtgärder är erforderliga och har därvid främst pekat på nödvändigheten av besparingar i den statliga verksamheten.

Den ekonomiska utveckling, som redovisats i kompletteringspropositionen, bestyrker enligt utskottets uppfattning, att en god budgetbalans kan uppnås utan den allmänna varuskatten. Det budgetalternativ, som förordats i motionerna I: 399 och II: 508 samt motionerna I: 685 och II: 846, är enligt utskottets mening väl avvägt och medger en i förhållande till konjunkturläget starkare och bättre anpassad budget än regeringens förslag. Om avveckling av den allmänna varuskatten från och med årsskiftet 1960/61 kan beräknas medföra en minskning av den häremot svarande inkomstposten med cirka 450 milj. kronor för nästa budgetår, skulle en budgetpolitik i enlighet med det i de sistnämnda motionsprane angivna alternativet medgiva ett överskott på driftbudgeten av cirka 350 milj. kronor för sagda budgetår mot 177 milj. kronor enligt kompletteringspropositionen. Den minskning av det statliga lånebehovet, som härvid skulle uppnås, är i nuvarande läge av stor betydelse och skulle möjliggöra lättnader för näringslivets kreditförsörjning.

Utskottet delar den i motionerna uttryckta uppfattningen, att efter avveckling av den allmänna varuskatten en förstärkning av budgeten i första hand måste uppnås genom besparingar i den statliga verksamheten. I många avseenden måste stora krav ställas på det allmännas insatser, exempelvis i

fråga om undervisningen, den vetenskapliga forskningen, upprustningen av vägarna, utbyggnaden av vattenkraften och tillgodoseende av eftersatta vårdområden. I andra avseenden åter bör den statliga verksamheten kunna begränsas, varigenom väsentliga besparingar bör kunna uppnås. Utskottet vill emellertid understryka, att sådana besparingsåtgärder inte kan accepteras, vilka drabbar speciella grupper i små ekonomiska omständigheter. Sådana åtgärder, som drabbar de sjuka och barnfamiljerna eller innebär att utgifter överflyttas på kommunerna, finner utskottet sålunda inte rimliga. Det besparingsalternativ, som angivits i motionerna I: 399 och II: 508 samt I: 685 och II: 846, är — såsom utskottet ovan framhållit — väl avvägt.

De yrkanden, som från motionärernas sida framställts under våren om besparingar i olika hänseenden och om vissa inkomstförstärkande åtgärder, har avslagits av riksdagen. Efter beslut om avskaffande av den allmänna varuskatten från och med 1961 bör därför förslag om besparingar på grundval av det i nyssnämnda motioner angivna alternativet föreläggas årets höstsession.

I motionerna I: 399 och II: 508 har yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall begära förslag till höstriksdagen om inkomstförstärkningar på grundval av vad som anförts i motionerna, därest sådana skulle visa sig erforderliga för uppnående av en balanserad driftbudget 1960/61. Som framhållits ovan skulle det angivna budgetalternativet med den utveckling som följt medgivit ett överskott på driftbudgeten av ca 350 milj. kronor sagda budgetår. I vilken mån riksdagens avslag på besparingsförslag i nämnda alternativ påverkar budgetsituationen i nämnda avseende vill utskottet nu inte uttala sig om men förutsätter, att Kungl. Maj:t efter beslut om den allmänna varuskattens avskaffande vidtar erforderliga åtgärder i anslutning till alternativet.

I de i anledning av kompletteringspropositionen väckta motionerna I: 685 och II: 846 yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att åt kommande utredning för en allsidig översyn av skattesystemet må uppdragas att framlägga förslag avseende sänkning av det totala skattetrycket i enlighet med vad motionärerna anför. I motionerna I: 679 och II: 840 har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att den statliga budgetpolitiken upplägges med sikte på att enligt i motionerna I: 678 och II: 839 angivna riktlinjer skapa förutsättningar för reformer inom beskattningen.

Såsom framgår av utskottets betänkande nr 63 har utskottet förutsatt att den kommande skatteutredningen kommer att göra en allsidig och förutsättningslös översyn av skattesystemet. I sammanhanget vill utskottet emellertid understryka angelägenheten av att frågan om sänkning av skattetrycket samtidigt prövas. Avveckling av den allmänna varuskatten betyder en väsentlig lättnad, men även därefter kvarstår ett skattetryck, som måste betraktas som alltför hårt. En ytterligare sänkning av det totala skattetrycket framstår som en nödvändig förutsättning för en önskvärd ökning av produktiviteten inom näringslivet och därmed för fortsatt standardhöjning för

alla grupper. Utskottet tillstyrker sålunda motionerna I: 685 och II: 846. Likaså tillstyrker utskottet yrkandet i motionerna I: 679 och II: 840 om skrivelse till Kungl. Maj:t angående en sådan uppläggning av budgetpolitiken, att skattereformer till gagn för produktionen och alla folkgrupper kan genomföras.

I samband — — — (= utskottet s. 38 rad 18 nedifrån—s. 40 rad 5 nedifrån) — — — nämnda motionsyrkanden.

Utskottet anser det inte lämpligt att taga ställning i fråga om ändring av skatteskalorna, innan den ovannämnda översynen av skattesystemet verkställts. De här förevarande motionerna bör sålunda inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I propositionen nr 150 — — — (= utskottet s. 41 rad 23 nedifrån—s. 42 rad 19 uppifrån) — — — milj. kronor.

I motioner har föreslagits, att en i förhållande till förslaget i kompletteringspropositionen ökad vinst skall inlevereras till statsverket från de affärsdrivande verken och LKAB. Det ankommer på statsutskottet att i huvudsak behandla denna fråga. I fråga om postverket vill utskottet tillstyrka yrkandet i motionerna I: 685 och II: 846 att statens inkomst därav må upptagas i riksstaten med ett belopp av 9 000 000 kronor.»

dels ansett att utskottet under punkterna B 8) och B 9) bort hemställa,
att riksdagen — — — (= reservation III s. 55 rad 19 nedifrån—s. 55 rad 6 nedifrån) — — — kommande stormarknaderna;

dels ock ansett att bevillningarna för budgetåret 1960/61 måtte beräknas sålunda:

Skatt å — — — (= utskottet s. 43 rad 5 nedifrån—s. 44 rad 28 uppifrån) — — —	5 693 000 000
Postverket (överskott)	9 000 000